

Sztaniszlav Sztratiev

Római fürdő

Sztaniszlav Sztratiev

Római fürdő

Fordította Péter Juhász

SZEREPLŐK

IVAN ANTONOV

DOCENS, traktorológus

MARTA, a menyasszonya

GEORGIEV, úszómester

CEKOV, régiségkereskedő, csempész

DIAMANDIEV, ingatlanközvetítő

GECSEV, kerületi aktivista

IVANOV, süketnéma

RENDEZŐ

ADÁSVEZETŐ

ELSŐ MESTER, aki beszél

MÁSODIK MESTER, aki nem beszél

TAXITELEFON

BIZOTTSÁGI TAG

BIZOTTSÁGI TAG a bizottság tagjai egyenjogúak

BIZOTTSÁGI TAG

ELSŐ FELVONÁS

ELSŐ SZÍN

Utcasarok. Taxiállomás. Ivan Antonov dühösen nyomogatja a taxitelefon gombját. Látszik, hogy régóta és minden eredmény nélkül. A taxitelefon oszlopa mellett bőrönd és szatyor, a szatyorban uszony. Ivan Antonov a tengerpartra készül, de katasztrofálisan elkésett, és késésének katasztrofális következményei lehetnek.

IVAN ANTONOV. Halló! Halló! Hát nincs, aki küldjön egy kocsit!... Legalább megszólalnának!... Halló!... *(Belefúj az oszlopon lévő mikrofonba, mint a telefonkagylóba)*

Az oszlop némán áll, az életnek semmi jele.

IVAN ANTONOV. Halló!... Már félórája haliózok és senki sem jelentkezik. Minden kárba vész... Kútba esik az egész, és mindez ezért az átkozott taxitelefonért...

Belerúg a taxitelefon oszlopába. Semmi eredmény – csupán a lába fájdul meg. Még dühösebb lesz – rugdossa az oszlopot és káromkodik.

IVAN ANTONOV. Az anyád kínja!

TAXITELEFON *(váratlanul megszólal)*. Hé! Ide figyelj! Ne szidd az anyámat... Hát honnan szalasztottak téged!...

IVAN ANTONOV. Halló! Na végre! Kérem, küldjenek egy kocsit! Amilyen gyorsan csak lehet.

TAXITELEFON. Majd ha fagy, hó lesz nagy! Te az anyánkat szidod, mi meg kocsit küldjünk neked!

IVAN ANTONOV. De kérem! Félórája haliózik...

TAXITELEFON. Hallottuk, nem vagyunk süketek!

IVAN ANTONOV. Csak dühömben...

TAXITELEFON. Dühödben! Ha téged rugdosnának össze, neked jólesne...

IVAN ANTONOV. Elvtársak! Elvtársak! Küldjenek egy kocsit! Elkésem, elmegy a repülőgépem!...

TAXITELEFON. Nem vagyunk az elvtársaid. Majd ha megtanulsz rendesen viselkedni – akkor kapsz kocsit.

IVAN ANTONOV (*önkéntelenül simogatni kezdi az oszlopot*). Bocsánatot kérek, nem akartam megsérteni, nincsenek rendben az idegeim...

TAXITELEFON. Mindenkinek rosszak az idegei! De nem mindenki taxizik.

Ivan Antonov átöleli az oszlopot, arcát annak sima felületéhez szorítja.

IVAN ANTONOV. Bocsánat! Hibáztam. Belátom. De küldjenek már végre egy kocsit, mert végképp elkésem. Ma ez az utolsó gép. Megígérem, hogy soha többé nem fordul elő!

TAXITELEFON. Az ígéret szép szó, ha megtartják úgy jó.

Ivan Antonov az órájára néz, majd az oszlopra veti magát. Átöleli, fél kézzel cirógatja, a másikkal pedig zsebkendővel törölgeti.

IVAN ANTONOV. Testvéreim! Egy kocsit, küldjenek egy kocsit! Testvéreim!

TAXITELEFON. Nem vagyunk a testvéreid! Az ilyen faragatlan bunkónak nincs testvére!

IVAN ANTONOV (*kezét imára kulcsolja*). Kérem, az isten szerelmére, elvész a beutalóm! A beutalóm! A tengerpartra!

TAXITELEFON. Ha elvész, elvész. Vesszen el.

IVAN ANTONOV. Három éve harcolok érte. Eddig mindig csak januárra kaptam, amikor nincs fűtés. Elvtársak!... Most is csak azért kaptam meg, mert megbetegedett a főnök. Könyörgöm, küldjenek már egy kocsit, mert minden pillanatban meggyógyulhat!...

Az oszlop hallgat, egy árva hang sem jön ki belőle.

IVAN ANTONOV. Elvtársak! Akik nem érkeznek meg időben az üdülőbe, azokat nem fogadják. Elvész a beutaló. Hallják, elvtársak? Megcsókolom az oszlopot.

(*Megcsókolja az oszlopot*) Barátok leszünk, higgyék el, összebarátkozunk.

Borítsunk fátylat a múltra.

Ivan Antonov megöleli az oszlopot, simogatja, gyöngéden letörli róla a porszemet. Gecsev, kerületi aktivista jelenik meg.

GECSEV. Hogy elszaporodtak ezek a perverz alakok! Lám, már az oszlopokkal is kikezdenek. Paradoxia sexualis! A nők már nem is jók nekik!... Csak legalább ne ebben a kerületben lenne... Még elveszítjük a kerületek közti versenyt!...

(*Határozott léptekkel közeledik*)

IVAN ANTONOV. Üdvözlőlapot is küldök neki a tengerről. Becsületszavamra.

(*Előhúz egy ötlevást*) Na, volt, ami volt. Értsünk szót egymással. Add a kezed!

Kezet nyújt, és így áll egy ideig, megfeledkezve arról, hogy az oszlopnak nincs keze. Ekkor újra átöleli

GECSEV (*álszentén*). Elvtárs, de elvtárs!...

IVAN ANTONOV (*gépiesen ismétli, azt hívén, hogy az oszlop szólalt meg*).

Elvtárs, de elvtárs... Ja! (*Meglátja az aktivistát*) Mi?...

GECSEV. Elvtárs, miért nem megy a másik taxiállomáshoz? Ott annyi a szabad taxi, amennyit akar.

IVAN ANTONOV (*azonnal elindul*). Máris megyek...

GECSEV. És a bőrönd? Itt hagyta a bőröndjét...

IVAN ANTONOV (*visszajön*). Ja, igen. Köszönöm. Hálásan köszönöm, elvtárs. (*Felkapja a bőröndöt, és rohan*) Hálásan köszönöm.

GECSEV. Szót sem érdemel. Jó utat. (*Megvárja, míg Ivan Antonov eltávolodik*) Izélgess csak a szomszéd kerület taxitelefonját! (*Kimegy*)

Függöny

MÁSODIK SZÍN

Ivan Antonov lakása. Nagy könyvszekrény, valamikor tele volt könyvekkel, a falakon képek függtek, a háttérben helyéről elmozdított szekrény, tetején üres whiskysüvegek, falióra doboza, az óra valahol a bútorok között. A hall közepén alacsony, erős asztal állt. Nagy íróasztal is volt a hallban, az is régi és masszív, sötétbarna, tervrajzokkal, vázlatokkal, papírlapokkal, színes rostoliakkal tele. Valaha telefont és nádból font éjjeli lámpát is láthattunk volna az íróasztalon. Skót kockás takaróval leterített két kényelmes bőrfotel. Vörös subaszőnyeggel letakart heverőt Ebben a lakásban, ebben a hallban minden a kényelemről, a nyugalomról, a meghittségről árulkodott De már nem árulkodik.

Most a hallban minden a feje tetején, mindent elmozdítottak, szétszórtak, összetapostak, a szőnyeget felgöngyölték, a padlón szétszórva könyvek, a heverők a falnak támasztva, a cséregék és a székek a tévékamera alatt A legnagyobb változás

a hallban: közepén római fürdő van Rózsaszín márványmedence, peremén fürdőző matrónákat ábrázoló mozaik. A padlón két-három gödör tátong. A medencében elegánsan öltözött férfi mászik, figyel valamit. A gödrök fölött palló, hogy át lehessen járni, a háttérben állvány, meszes deszkák.

A hallban néhány perc múlva a tévé megkezdí közvetítését, „élőben”, a kábeleket már letekerték, a kamerát a római fürdőre irányították, a reflektorokat bekapcsolták, a bőrzakós rendező a végső utasításait adja.

RENDEZŐ. Csendet! Egy hangot se többé! Már csak egy percünk van! Kérem a mestereket!

A gyártásvezető betessékeli a mestereket azok botlanak a kábelekben, a lámpaláztól félszegen, esetlenül mozognak, egyikőjük ünneplőben, fehér ingben, a másikon csak fehér ing. Mennek a gyártásvezető után, mint a halálraitéltek.

RENDEZŐ. Ez meg miért van fehér ingben? Milyen lesz az adás?

ADÁSVEZETŐ. Színes.

RENDEZŐ. Ha színes lesz, mit keres itt ez fehér ingben? Színes adásban fehérben?! Tűnjön innen ezzel a fehér inggel! Gyorsan, nincs időnk!

A fehér inges mester zavartan kifele indul, de az adásvezető nyakon csípi, visszafordítja.

ADÁSVEZETŐ. Nem mehet el. Ő fog beszélni.

RENDEZŐ. Micsoda? A másik talán süketnéma?

ADÁSVEZETŐ. Nem, de ezzel próbáltunk. Ki tudja, hogy a másik mit össze nem beszélne. Ez is mintha máris elharapta volna a nyelvét...

RENDEZŐ. Nincs időnk! Kezdődik az adás!... Adjatok neki egy zakót! De gyorsan!

Kapkodva zakót keresnek. Kiderül, hogy mindannyian ingben vannak. Ekkor kinyílik az ajtó, és Antonov lép be lakásába, napbarnítottan. Kezében bőrönd és szatyor, amelyből kilátszik az uszony. Kék inget visel. Megáll a küszöbön, mintha gyökeret vert volna a lába és nem hisz a szemének.

RENDEZŐ. Indul az adás, indul!... *(Izgatottan körülnéz, észreveszi Ivan Antonovot) Szedjétek le róla azt az inget, az jó lesz, az színes! Gyorsan! (Ivan Antonovra mutat)*

Néhányan a meghökkent Ivan Antonovra vetik magukat, lehúzzák róla az inget, és ráadják a mesterre. Ivan Antonov a küszöbön áll derékig meztelenül.

RENDEZŐ. Figyelem! Kapcsolnak bennünket!...

A kamerán kigyulladnak a kis piros lámpák, és a római fürdőre irányulnak. Négy széken ott ül kényszeredett mosollyal és zavartan a két mester, az elegánsan öltözött férfi és az adásvezető.

ADÁSVEZETŐ. Kedves nézőink, boldog vagyok, hogy elsőként mutathatom be régészetünk grandiózus felfedezését, annak a magas anyagi és szellemi kultúrának a bizonyítékát, amely valaha itt, a mi földünkön virágzott-íme, önök is láthatják a Pompilianus-korabeli egyetlen, teljes egészében épen maradt római fürdőt!... E maga nemében egyedülálló lelet jelentőségéről és arról, hogy hogyan találtak rá, a fürdő felfedezői fognak beszélni, hiszen itt vannak közöttünk, e csodálatos

medencében. Tessék. (*Ivan Antonov ingét viselő mesterhez*)

A mester rémulten néz rá és hallgat. Az adásvezető mosolyog, és közelebb tartja a mikrofont.

ELSŐ MESTER. Trjacso Georgiev Djulgerov a nevem, a Borisz cár utca 73 alatt lakom, itt Szófiában... (*Elhallgat*)

ADÁSVEZETŐ. Igen?...

ELSŐ MESTER. Két gyermekem van – mindkettő kislány...

ADÁSVEZETŐ. Mondjon valamit a fürdőről.

ELSŐ MESTER (*ránéz a másik mesterre, hogy bátorságot merítsen, és megszólal*). Hát az úgy volt, hogy idejöttünk megcsinálni ennek az embernek a padlóját. Honnan tudhattuk volna mi, hogy ilyen nagy bajba keverjük szegényt. Elment a szerencsétlen nyaralni a tengerre, és itt hagyta nekünk a kulcsokat...

ADÁSVEZETŐ. Legyen szíves, és a fürdőről beszéljen.

ELSŐ MESTER. Persze a fürdőről! Felszedtük a régi parkettát, mert már korhadt volt, kicsit aláástuk, hogy új salakot tegyünk alá, nehogy megint elkorhadjon, és...

ADÁSVEZETŐ. És?

ELSŐ MESTER. ...és valamiféle mozaik került elő... olyan... rózsaszín... akkor Kiro (*fejével a másik mester felé biccent, mire az meghajol*) azt mondja: „Ejha! Ássunk csak még egy kicsit... hátha előkerül néhány Napóleon...”

ADÁSVEZETŐ. És?

ELSŐ MESTER. És ástunk még egy keveset. De nem Napóleon került elő, hanem... Akkor Kiro veje... (*Fejével a docens felé int*) Még ugyan nem a veje, de hamarosan az lesz, megtudta, hogy... mit leltünk... Kiro elszólta magát a lánya előtt, és...

ADÁSVEZETŐ. És?

ELSŐ MESTER. Mire betemettük volna... híre ment.

ADÁSVEZETŐ. Köszönöm maguknak. Kérem, Ananiev elvtárs, hogy most ön mint tudós beszéljen e nagy felfedezésről.

DOCENS. Mindenekelőtt elnézést kérek a nézőktől izgatottságomért, de ez az első nagy felfedezésem, és nem tudom elfojtani izgatottságomat, amikor róla beszélek.

Megengedem magamnak azt a szerénységet, hogy a maga nemében egyedülállónak nevezzem ezt a leletet, és nem is kétséges, hogy a maga nemében egyedülálló, mert sehol a világon nem tártak még fel egy Pompilianus és Gaius Lucius korából való, hasonló épségű medencét. Ez a négyszer három méteres márványmedence, a mozaikon a korszakra jellemző matrónákkal, a nap tipikus ábrázolásával és Pompilianus jelszavával „Mindig és mindvégig!” – csodálatos alkotás. Minden az ismeretlen kőfaragó csodálatos mesterségbeli tudásáról, rendkívüli ízléséről tanúskodik. Kétségtelen, hogy Marcus Antonius Octavianus iskolájához tartozott, ahhoz a híres iskolához, amely annyi csodálatra méltó alkotást hozott létre. Számomra ennek a leletnek az értéke felér, vagy talán sokszorosán felül is múlja a kasanlikai trák sír értékét. A tudományban eddig az a nézet uralkodott, hogy ennek a kornak a fürdőit a barbárok teljesen elpusztították, és örökre elvesztek az emberiség számára. Rómában, Kaliforniában és a londoni múzeumban csupán töredékeket, néhány mozaikdarabot őriznek, amelyekről azonban csupán feltételezik, hogy Lucius és Pompilianus korából származnak. De erről meggyőző tudományos bizonyítékok nem állnak rendelkezésünkre, és íme, most itt van előttünk épen, érintetlenül egy római fürdő, akár meg is fürödhetnénk benne, csak vizet kellene engedni bele. Kétségtelen, hogy az ásatások, melyeket folytatni fogunk a konyhában, és lehet, hogy a vécében is, újabb meglepetésekkel szolgálnak, újabb örömet szereznek, és mi majd...

Ivan Antonov, azt hallva, hogy a konyhában és a vécében is folytatják az

ásatásokat, fejét vesztve beugrik a medencébe derékig meztelenül, és a docensre veti magát.

IVAN ANTONOV. Ne! Ne nyúljanak a konyhához! Legalább a konyhát hagyják meg nekem!...

Zavar támad, a kamerákat elkapják a medencéről, az emberek Ivan Antonovhoz rohannak, hogy kivigyék, ő azonban kézzel-lábbal hadakozik ellenük.

RENDEZŐ. Stúdió! Stúdió! Zenét! Stáb – játsszátok be a tavat a hattyúkkal!...

Függöny

HARMADIK SZÍN

Ivan Antonov ül és töpreng a felforgatott és felásott hallban, fejét két kezébe hajtva. Előtte a rózsaszín medence. Alkonyodik. Egyedül van, mindenki elment.

IVAN ANTONOV. *(feláll, le-föl járkál, a szétdobált tárgyak közül egyet-egyét felvesz, a többibe belerúg)* Pont én vagyok ilyen szerencsés! Sehol a világon nincs egy ilyen medence, csak épp az én lakásomban! Élek itt, mint egy római császár! *(Maga után húzza a sodronyt, leteszi, a medencét nézi)* Nem is olyan rossz ez a márvány... Látszik, hogy ez a Pompilianus nem is volt akárki...

(Le s föl jár) Amióta az eszemet tudom, a kerületi tisztasági fürdőbe járok, holott itt az orrom előtt...

Váratlanul villanyfény. Ivan Antonov megfordul – a hallba a docens lép be.

DOCENS (*erélyesen*). Maga kicsoda? És mit keres itt?

IVAN ANTONOV. Én itt lakom. Ez a szülőházam. De ön mit keres itt?

DOCENS (*kellemetlenül éri a kérdés, arca elborul*). Ja, igen, teljesen megfélelkeztem róla. Maga Ivan Antonov, ugye?

IVAN ANTONOV. Igen. Remélem nem akarja azt állítani, hogy ön Ivan Antonov?

DOCENS. Ananiev vagyok. Ananiev docens.

IVAN ANTONOV. Docens a keresztnéve?

DOCENS. Nem. Ez a tudományos fokozatom. A keresztnévem más.

IVAN ANTONOV. Az egyik barátom Docensnek nevezte el a kutyáját. Hogy bosszút álljon egy docensen, aki mindig elhúzta a fémek technológiájából. Nagyon értelmes lény volt.

DOCENS. A docens?

IVAN ANTONOV. Á! A kutya. Így tehát a barátom mégsem állhatott bosszút. Ahelyett, hogy a docenst boszszantotta volna fel – a kutyát sértette vérig.

DOCENS. A kutyának kellett volna megjelennie a vizsgán a barátja helyett.

Rögtön átment volna. Magának nincs kutyája?

IVAN ANTONOV. Tán csak nem kell vizsgáznia? Szerezhettek önnek egyet. De a kutyáról majd később. Beszéljünk inkább a fürdőről. Mikor viszi el a fürdőt?

Holnap?

DOCENS (*nem érti*). Miféle fürdőt?

IVAN ANTONOV. Ezt, ni. A rómaid. Ezt a maga nemében egyedülállót.

DOCENS. Hová?

IVAN ANTONOV. Hogyhogy hová? A múzeumba! Vagy valamelyik aluljáróba, ahol mindenki láthatja. Tán csak nem akar a lakásomból aluljárót csinálni?

DOCENS. Nézze, az ilyen objektumok áthelyezése általában nehézségekbe ütközik. És ami a legfontosabb – nagyon kockázatos. Ezt már csak elvből is

ellenezném. És az ásatásnak ebben a kezdeti szakaszában, amelyben jelenleg vagyunk, azt mondhatom, hogy szinte kizárt dolog. Ezt a kockázatot mi nem vállalhatjuk.

IVAN ANTONOV. Miféle kockázatot?

DOCENS. A fürdő áthelyezésével járót. Még nem tanulmányoztuk a kötőanyag összetételét és tartósságát, a mozaik szerkezetét, a márvány kémiai paramétereit, nem is sejthetjük, hogyan reagálna a hőmérsékleti változásokra; a korrózióra...

IVAN ANTONOV. Szóval nem tudják?

DOCENS. Nem tudjuk. Nem vizsgáltuk még meg a hall klimatikus és hőmérsékleti tulajdonságát, az is lehet, hogy ez egy specifikus, egy egyszeri, egy sehol máshol elő nem forduló adottság, lehet, hogy itt van a levegőben valami különös bacillus, amely biztosítja az összetartó erőt, a kohéziós állapotot, mint például a „bacillus bulgaricus”, ugye, érti, amivel a joghurtot...

IVAN ANTONOV. Igen, igen. És aztán?

DOCENS. Lehet, hogy ha kivesszük innen, szétmállik, elporlad. Hiszen századok óta...

IVAN ANTONOV. És miért nem viszi át a saját lakásába? Lehet, hogy ott is ugyanilyen bacilusok vannak.

DOCENS (*leereszkedően mosolyog*). Már megbocsásson, de ezt nem gondolhatja komolyan. Ez már nem tudományos párbeszéd...

Ivan Antonov elgondolkodva járkal a felásott hallban.

IVAN ANTONOV. Szóval nem viszi el egyhamar?

DOCENS. Lehet, hogy egyáltalán nem vesszük el.

IVAN ANTONOV. És engedhetek bele vizet?

DOCENS (*elszörnyedve*). Vízet?! Miért?

IVAN ANTONOV. Hogy megfürödjek. Ha már itt van a fürdő a lakásom kellős közepén, mi mást csinálhatnék vele?

DOCENS. De hiszen ez bűncselekmény! Mi még azt sem tudjuk...

IVAN ANTONOV. Na jó. A fürdés bűncselekmény. De az ágyat most csak beletehetem?

DOCENS. Miféle ágyat?

IVAN ANTONOV. Ezt a másfél személyest.

DOCENS. Szó sem lehet róla!

IVAN ANTONOV. Miért? Tán nem fér bele?

DOCENS. Magának fogalma sincs, micsoda érték ez a medence.

IVAN ANTONOV (*le s föl jár*). És az íróasztalt?

DOCENS. És a tűzhelyet ne? Fasiozottat csinál majd és töltött káposztát... Mi más kell még az embernek?!...

IVAN ANTONOV. Rendben van. Mindennel egyetértek. De akkor hol fogok lakni?

DOCENS. Hogyhogy hol fog lakni? Nem értem, mit akar ezzel mondani.

IVAN ANTONOV. Hol fogok aludni? Hol fogok dolgozni? Hol fogok teázni? Hol fogok git... Bocsásson meg, hol van a gitárom?

DOCENS. A könyvszekrény mögött.

Ivan Antonov döbbenten néz rá, és a könyvszekrényhez lép. Csak a gitár fogóját húzza elő.

DOCENS. Ez már nem tartozik rám.

IVAN ANTONOV. Szóval nem tartozik?... És hol nemzem majd a gyermekeimet?

DOCENS. Ugyan! Most meg a gyerekekkel jön. A gyerekeiről mindenki saját maga gondoskodik. Bár mondhatom magának – erre nem elég csak gondolni,

cselekedni kell. Ami pedig a többit illeti, Antonov – a tudomány áldozatot kíván. Áldozat nélkül nincs haladás.

IVAN ANTONOV. Vállalja ön az áldozatot, ön a tudományos dolgozó. Nekem mi közöm a tudományhoz? Ön abból él. Miért mindig másoktól várják az áldozatot? *(A docens hallgat, elnézően mosolyog)* Ráadásul még a konyhám is fel akarja tűrni, meg a vécémet is. És én? Váljak anyagtalanná?

DOCENS. Antonov. Maga az egyéni érdekét a társadalmi érdek fölé helyezi. Ez önzés. A társadalom összehasonlíthatatlanul többet veszít, ha vállaljuk a kockázatot, és áthelyezzük a fürdőt, mint maga. Maga előbb-utóbb talál lakást, ma annyit építenek, hogy az ország egy hatalmas felvonulási terület. A tudomány nem vállalhatja a kockázatot, hogy áthelyezzük innen ezt a maga nemében egyedülálló leletet.

IVAN ANTONOV. Szóval nem vállalhatja?

DOCENS. Nem.

IVAN ANTONOV. Akkor majd vállalom én.

DOCENS. Maga? Hogyan?

IVAN ANTONOV. Kidobom az utcára, így, ni. *(Beleugrik a medencébe)*

Csákánnyal, kalapáccsal, kapával, fűrőgéppel. Így, ni! Azt hiszi, hogy tán ez lesz az első ilyen eset Bulgáriában?

DOCENS. Maga barbár.

IVAN ANTONOV. Barbár vagyok. Barbár, de a saját otthonomban vagyok az. És nem szeretem, ha a vendégek sokáig maradnak. Korán fekszem, szinte a tyúkokkal. Az ajtó balra van.

Ivan Antonov kimegy a konyhába, a docens idegesen rágyújt. Ivan Antonov visszajön.

IVAN ANTONOV. Még mindig itt van?

DOCENS. Ha jól értem, maga valamire célozgat.

IVAN ANTONOV. Igen! Célozgatok. Arra célozgatok, hogy távozzon. Igazán itt az ideje hogy elhordja magát a lakásomból. Milyen jogon tette be ide a lábát, milyen jogon túrta fel a házamat? Összetörték a bútort, mindent felforgattak... És ráadásul még nekem mondja azt, hogy barbár vagyok. Tűnjön el a szemem elől!

DOCENS. Ez most már nemcsak a maga lakása.

IVAN ANTONOV. Ugyan kié? Talán az öné?

DOCENS. A társadalomé. Ilyen lakás százezer van, de Pompilianus-korabeli római fürdő – csak egy van.

IVAN ANTONOV. Hordja el magát innen a fürdővel együtt!

DOCENS. Hogyan, hogy összetörje a római fürdőt! Még az éjjel szétverné, ezzel kész tények elé állítana bennünket. Ezt már nem!

IVAN ANTONOV. Mi az, hogy az éjjel? Rögtön nekilátok, és félóra alatt végzek vele. Aztán majd elküldöm önnek postán – mindennap küldök belőle egy darabot. Milyen darabokra óhajtja? Apróra vagy nagyobbakra? A méret a kliens kívánságától függ.

DOCENS. Én meg majd küldök magának cigarettát.

IVAN ANTONOV. Hová?

DOCENS. A börtönbe. A cigaretta a kliens kívánságától függ. Az emberiség nem bocsátaná meg, ha megengedném, hogy tönkretegyje az utolsó fürdőt Pompilianus korából. Gondolja meg, Antonov, az emberiség elveszítené ezt a fürdőt...

Gondoljon az emberiségre!...

IVAN ANTONOV. Szóval ön az emberiségre gondol? És az egyes emberre ki gondol? Azokra az egyes emberekre, akikből az emberiség áll. Torkig vagyok, hogy mindig csak az emberiséggel törődnek, az egyes ember eszükbe sem jut. Így a könnyebb, ugye? Az egyik oldalon van az emberiség, mind a négymilliárd, a

másik oldalon meg Ivan Antonov. Ő nem lehet emberiség, mert a lakásában római fürdőt tártak fel.

DOCENS. Ez szofizmus.

IVAN ANTONOV. Az meg ott – a kijárat. *(Az ajtóra mutat)*

Eközben az ajtó kinyílik, és Marta lép be.

MARTA. Jó estét!...

IVAN ANTONOV. Jó estét, jó estét.

MARTA *(a docenshez)*. Azt mondtad, hogy egyedül leszünk.

IVAN ANTONOV. Ó-ó-ó!...

MARTA. Mit keres itt ez az ember? Barátod?

IVAN ANTONOV. Ó! Még pelenkás korunkból. A legjobb barátja vagyok, Ivan Antonov.

DOCENS. Csakugyan Ivan Antonovnak hívják, de nem a barátom.

MARTA. Akkor meg mi a csodát keres itt ilyenkor? Valami hivatalos dolog?

IVAN ANTONOV. Képzelve el, itt lakom.

MARTA. Itt lakik?

IVAN ANTONOV. Itt alszom, itt eszem, itt dolgozom, néha felmászom a szekrény tetejére, onnan ugrom ágyba. De nem csinálom túlságosan gyakran a sodrony miatt. Elromlik.

MARTA. Azt mondtad, hogy a házat kisajátították.

DOCENS *(idegesen)*. Igen, igen. Minden szükséges lépést megtettem, de... húzzák, halasztják, bürokraták vannak mindenhol...

MARTA. Azt mondtad, hogy aki benne lakott, kapott...

IVAN ANTONOV. Mit kapott?

DOCENS. Marta! Ezt ne itt beszéljük meg. Majd mindent megmagyarázok.

IVAN ANTONOV. Nem! Nem! Nem! Szóval mit kaptam? De hát mi történik itt? Az ember elmegy húsz napra a tengerre, és... (*Legyint*) Miféle kisajátításról beszél? Erről talán engem is meg kellene kérdezni!

MARTA. Ez a római fürdő már az idegeimre megy. Amióta feltártad, minden a feje tetejére állt...

IVAN ANTONOV (*kezét széttárja*). Igen, igen, pontosan így van, minden a feje tetejére...

MARTA. Hetekig nem is látlak, itt éjszakázol ebben a medencében, megváltoztál, egészen más lettél, néha egyszerűen rád sem ismerek. Ezek a matrónák mintha mindennél drágábbak lennének neked.

DOCENS. Marta!...

IVAN ANTONOV (*gúnyosan*). Zavarok talán?

MARTA. Mindenkire gyanakszol, mindenkitől félsz, különös felfogásod...

DOCENS. Marta, sem a hely, sem az időpont nem alkalmas az én nézeteim megvitatására.

IVAN ANTONOV. Főleg az időpont, mert már későre jár, és már volt szerencsém felhívni az ön figyelmét, hogy korán fekszem. A tyúkokkal. Régimódi szokásaim vannak. Szeretek egyedül aludni. Nevetséges, ugye? Idegenek jelenlétében egyszerűen restellek levetkőzni.

DOCENS. Ne legyen ilyen modortalan. Mit képzelsz, hol van?!

IVAN ANTONOV (*megdöbbenve*). Hát hol lennék?...

DOCENS. Sétálhatna egyet, csodálatos este van.

IVAN ANTONOV. Nincs kedvem, aludni akarok. Sétáljanak önök.

DOCENS. Lefekhet a konyhában.

IVAN ANTONOV. A tűzhelyre?

DOCENS. Bevihet egy fotelt.

IVAN ANTONOV. Miért aludnék egy fotelban a konyhában, amikor itt van a hall?

MARTA (*ingerülten*). Azt ígérted, hogy kettesben leszünk. Olyan régóta nem voltunk nyugodtan együtt. Azt mondtad, hogy ma este kettesben leszünk. Csinálj valamit.

DOCENS. Antonov elvtárs, miért nem sétál egyet? Az este gyönyörű! A levegő lehűlt, friss és üde...

MARTA (*a helyzetet megalázónak érezve*). Menjünk inkább máshová!

DOCENS. Ha én innen kiteszem a lábam, ez szétveri a medencét.

IVAN ANTONOV. Mi az hogy, szét is verem.

MARTA. Hogyhogy szétveri?! Hiszen ez a maga nemében egyedülálló műemlék...

IVAN ANTONOV. És önök nem verték szét a lakásomat? A maga nemében ez is egyedülálló volt. Ez volt az egyetlen lakásom.

MARTA. De a római fürdő...

IVAN ANTONOV. Semmi kifogásom a római fürdő ellen. Boldog vagyok, hogy éppen az én lakásomban tárták fel, büszke vagyok, hogy éppen a mi városunkban van ez a világon egyedülálló fürdő. De – el innen! Helyezzék múzeumba, vagy vigyék az önök lakásába. Itt nem maradhat, nincs hol lefeküdnöm. Vagy adjanak egy másik lakást. Bár ez a szülőházam, és csendes, meghitt, kényelmes lakás volt, feláldozom a tudományért. De hogy sétálni menjek, amikor saját házam van, akármilyen feltűrt is - azt már nem. Most pedig kimegyek, de csak a vécére, ezért ne igyanak előre a medve bőrére. (*Kimegy*)

MARTA. Van valami igaza. Miért nem adnak neki másik lakást?

DOCENS. Ugyan ki adna neki lakást? Manapság előbb kapsz infarktust, mint lakást.

MARTA. És a ti intézetetek nem tudna neki adni?

DOCENS. A mi intézetünk csak évezredes dolgokkal foglalkozik és nem lakáselosztással.

MARTA. És miért nem viszitek el innen a medencét? A múzeumba vagy az intézetbe.

DOCENS. Tudod te egyáltalán, hogy mit beszélsz? Még csak ez hiányozna. A fejések nyomban rávetnék magukat, és nekem semmi sem maradna. Az egyik professzor doktori disszertációt írna róla, a másik tudományos közleményt, a harmadik kongresszusra utazna Rómába... Nem, szó sem lehet róla. Ha átszállítanám, a felfedezés már nem lenne az enyém, a múzeumban közkinccs lenne, mindenkié, szabad préda lenne. Nem, semmi esetre sem.

MARTA. De őt sem teheted az utcára, valahol csak élnie kell.

DOCENS. Tudod te, hogy mit jelent nekem ez a római fürdő? Ez olyan lehetőség, amilyen csak egyszer adódik az ember életében – ha elszalasztod, vége.

MARTA. De ne felejtsd el, hogy a fürdő az...

DOCENS. A fürdő disszertáció, tudományos fokozat, professzúra, tudományos művek, kongresszusok – Róma, Genf, London, Madrid, két-három akadémia levelező tagsága, hírnév, dicsőség, pénz!... Hány bőrt lehúzok én erről! Csak cselekedni kell, cselekedni, de rögtön. Ez az Ivan Antonov meg egyre itt alkalmatlankodik... De kiteszem a szűrét. Honnan a fenéből került ez elő!...

MARTA. Azt hiszem, túlzásba viszed. A ház mégiscsak az övé, és nem ő, hanem mi tolakodtunk ide.

DOCENS *(figyelmen kívül hagyja Marta szavait)*. Haladéktalanul... haladéktalanul, míg meg nem előz valaki...

Marta gyöngéden befogja a docens száját, majd kezét vállára teszi és a szemébe néz.

MARTA *(halkan, barátián)*. Mi van veled? Megvakultál talán? Már észre sem veszel? A fürdön kívül semmi mást nem látsz?

DOCENS (*valami másra gondolva*). Látlak, persze hogy látlak.

MARTA. Nézz csak ide. Nézz csak rám. Látsz engem?

DOCENS. Miféle ostobaság ez, persze hogy látlak.

MARTA. Ez nem ostobaság. Látsz te engem egyáltalában?

DOCENS (*ingerülten*). Már mondtam, hogy látlak. Semmi baj a látásommal.

Marta leveszi kezét a docens válláról, és kissé hátrább húzódik. Lassan elkomorodik.

MARTA. És most?

DOCENS (*ingerülten*). Marta!...

MARTA (*beleugrik a medencébe*). És most?

DOCENS. Kitűnően látlak, a látásom ragyogó.

MARTA (*szinte csak magának*). Semmit sem lát. (*Odamegy a docenshez*) Semmit sem látsz. Mióta nem látsz? Miért nem látsz?

DOCENS (*ingerülten*). Hagyd már ezt a hülyeséget. Vicc ez, vagy mi a fene?

MARTA. Igen, vicc.

Ebben a pillanatban visszajön Ivan Antonov pizsamában, és az ágy felé indul.

IVAN ANTONOV. Na, én lefekszem. Jó éjszakát.

MARTA. Hát ez csakugyan itt alszik?

DOCENS. Láthatod, mi a helyzet...

MARTA (*keserűen*). A helyzet már egy hónapja ilyen. Rám soha sincs idő, amióta feltártad ezt a fürdőt, nem is keresel, eszedbe sem jutok, mintha nem is léteznék...

IVAN ANTONOV. Már ne haragudjanak, de nem tudok elaludni, zavar, ha

beszélgetnek. A lámpa is zavar.

MARTA. Mindenki csak saját magára gondol.

IVAN ANTONOV. Tudom, nevetséges szokásom van, sötétben szoktam aludni.

MARTA. Te csak folyton erre a fürdőre gondolsz, vagy pontosabban nem is a fürdőre, hanem a lehetőségre, amelyet adhat...

DOCENS. Marta, azt hiszem, eltúlzod. Miért vagy ilyen ingerült?

IVAN ANTONOV. Ingerült vagyok. Szemembe süt a lámpa.

DOCENS. Oltsuk el a lámpát ennek a nyárspolgárnak. (*Lekapcsolja*) Beszéljük meg nyugodtan. Sötétben még jobb.

MARTA. Nincs kedvem beszélgetni. Mindent hall.

IVAN ANTONOV. Persze hogy mindent hallok.

MARTA. Menjünk innen, menjünk valahová máshova.

IVAN ANTONOV. Éles a hallásom, mint az állatoké – fél kilométerről is meghallok mindent.

DOCENS. Marta, azt hiszem, nem fogod fel a pillanat jelentőségét.

MARTA. Te mindig csak magadra gondolsz.

DOCENS. Mindkettőnkre gondolok.

MARTA. Csak magadra. Holnap újra megfeledkezel rólam egy feltárt sírért vagy egy törött korsóért.

IVAN ANTONOV. Ez már biztos.

DOCENS. Maga ne szóljon közbe – magát senki sem kérdezte.

IVAN ANTONOV. Engem sohasem kérdeznek. A lakásomat is feltúrták, és meg sem kérdeztek.

MARTA. Nem, így nem mehet tovább, ez már sok, ez nem az első eset. Mindig rohansz, mindig van valami fontosabb... Nem vagyok múmia, nem élhetek csupán műemlékekkel...

DOCENS. Marta, gondolkozz kissé józanabbul, ne légy már ilyen elmaradott...

MARTA. Vagyis gondolkozzam úgy, mint te, ugye?

IVAN ANTONOV. Mit morfondíroznak annyit – a gondolat megöli a tettet.

MARTA (*Ivan Antonovra néz*). Menjünk el. Legalább ma este. Nem fogja szétverni a medencét. Ugye, nem fogja szétverni?

IVAN ANTONOV (*a docensre mutat*). Kérdezze meg őt.

DOCENS. Szét fogja verni.

MARTA. Nem, becsületszavát fogja adni. Ugye?

DOCENS. Ne légy már nevetséges – mit ér ma a becsületszó.

MARTA. Akkor válassz – vagy a fürdő, vagy én.

DOCENS. Nincs jogod így feltenni a kérdést, hiszen tudod...

MARTA. Tudom. Tudom, mit jelent neked a fürdő. Nem azt kérem, hogy mondj le róla örökre. Azt akarom, hogy legalább ma este gyere velem. Én is jelentek neked valamit, ugye?

DOCENS. Ma este lehetetlen.

MARTA. Akkor – minden jót! (*Kimegy*)

DOCENS. Marta!...

IVAN ANTONOV. Szép kislány. Én elmennék vele. Még ha ízzé-porrá zúznák is a fürdőt.

DOCENS. Ne fecsegjen már annyit! (*Idegesen rágyújt*)

IVAN ANTONOV. A nemi élet az anyagcsere függvénye.

DOCENS. Fogja már be a csőrét!

IVAN ANTONOV. Az újságban olvastam.

DOCENS. Tökfilkó!

IVAN ANTONOV. Még nem derült ki, hogy ki az ostoba tökfilkó. Megyek, utolérem a kislányt, és hazakísérem. (*Kiszalad, mielőtt a megdöbbent docens szóhoz jutna*)

A docens idegesen szívja a cigarettát a medencébe helyezett tábori ágyon. Az óra ütése élesen és súlyosan hatolnak tudatába, mint a kalapácsütés. Múlik az idő – tik-tak, tiktak!... A docens leoltja a lámpát, és a sötétben cigarettázik. Ivan Antonov lép be, lábujjhegyen megy az ásatáson keresztül. A konyha felé tart.

DOCENS *(felkapcsolja az éjjelilámpát a medencében)*. Hová megy?

IVAN ANTONOV. Hát maga még mindig itt van? Ül a fürdőjében?

DOCENS *(gyanakodva)*. Hová megy?

IVAN ANTONOV. Megéheztem. Az ember mindig megéhezik utána. Harapok egy kicsit. *(Kinyitja a hűtőszekrényt, és kivesz belőle egy darab szalámit)*

DOCENS. Mi után?

IVAN ANTONOV. Ne legyen már ilyen gyerek – folyton csak kérdez. Nem kell mindent a gyerekek orrára kötni.

DOCENS. Kötelessége megmondani.

IVAN ANTONOV. Miért lenne kötelességem? Gyóntatni akar? Tán csak nem pap vagy kerületi bizalmi?

DOCENS. Maga utol sem érte. *(Reménykedve mondja)*

IVAN ANTONOV. Mi köze hozzá? Hiszen a fürdőt választotta.

DOCENS. Összetöröm a pofáját.

IVAN ANTONOV. Ez már nem tudományos párbeszéd, ahogy ön mondja.

DOCENS. Ne keresztezze az utamat, Antonov! Mindenkit eltapostam, aki utamba állt.

IVAN ANTONOV. Lehet, hogy a keresztneve nem is Docens, hanem Dömper. Dömper Ananiev.

DOCENS. Eltaposom, Antonov!

IVAN ANTONOV. Égnek áll a hajam. Éjszaka is taposó kedvében van? Mert én lefekszem aludni. *(Lefekszik, és magára húzza a takarót)*

DOCENS. Mit csinált Martával?

IVAN ANTONOV (*gúnyosan*). A művészetről beszélgettünk.

DOCENS. Mondja meg, hogy mit...

IVAN ANTONOV (*félbeszakítja*). Holnap reggel majd megmagyarázom, ha kívánja, le is rajzolom, akár színes krétával is. Most pedig aludni akarok, és arra kérem – ne zavarjon ezekkel a pubertáskori kérdésekkel.

A docens leoltja a lámpát. A színpad elsötétül Ivan Antonov hallja változatlan – felásott, a bútorok szanaszét, a medence közepén tábori ágyon alszik a docens. A gödrök fölött deszkák, hogy át lehessen rajtuk járni. Ivan Antonov is alszik Cekov lép be, középkorú, elegánsan öltözött férfi, minden hájjal megkent, tapasztalt embernek látszik. Körülnéz, szemügyre veszi a római fürdőt, a két alvót, némi tétovázás után.

CEKOV. Jó reggelt!... (*Hallgatás*) Jó reggelt!... (*Hangosabban*)

Ivan Antonov és a docens alszik.

CEKOV (*szinte kiáltva*). Jó reggelt!...

IVAN ANTONOV (*felriad, és felül az ágyon*). Á-á, mi van?...

CEKOV (*udvarias mosollyal*). Mondom, jó reggelt!

IVAN ANTONOV. Tán csak nem azért ébresztett fel, hogy jó reggelt kívánjon?!

CEKOV. Nem.

IVAN ANTONOV. Azt hittem, hogy azért fizetik, hogy jó reggelt kívánjon a dolgozóknak. Ez aztán gondoskodás lenne az emberről.

CEKOV. Nem. (*Tapasztalt szemmel fürkészi a medencét*) Elnézést kérek, de ez aztán igazán egyedülálló, a maga nemében páratlan fürdő.

IVAN ANTONOV. Maga is docens? Mert itt már alszik egy.

CEKOV. Sajnos nem jutottam fel a tudásnak ilyen magas fokára. Csak középiskolai végzettségem van.

IVAN ANTONOV. Ez máris bizalomgerjesztő. És megkérdezhetem, mi szél hozta ide? A középiskolai végzettség még nem mentség...

CEKOV. Ivan Antonovot keresem, ennek a háznak a tulajdonosát. Beszélhetnék vele?

IVAN ANTONOV. Ha Ivan Antonovról van szó, az én lennék, legalábbis egyelőre. Bár ha így mennek a dolgok, ez minden pillanatban megváltozhat. Ezért hát éljen az alkalommal.

CEKOV. Elnézését kérem, de mivel ketten vannak... ugye, megért... igazolhatná ezt valamiféle irattal?

IVAN ANTONOV. Születési anyakönyvi kivonattal?

CEKOV. Ugyan kérem, a személyazonossági is megteszi. Szeretném megnyugtatni, hogy ez mindkettőnk érdeke.

IVAN ANTONOV. Hát ez meg mi? Egye fene! De csak a középiskolai végzettségért... *(Megmutatja a személyazonossági igazolványát)*

CEKOV. Végtelenül hálás vagyok. *(Ő is megmutatja az igazolványát)* Cekov, művészettörténész. Ne haragudjon, ilyen a munkám. Biztosra kell mennem. Az alvó az ön barátja?

IVAN ANTONOV. Nem. Ő a docens. Legalábbis azt állítja magáról. Nem lenne rossz, ha tőle is elkérné a személyazonosságát.

CEKOV. Nem rokona, ugye?

IVAN ANTONOV. Még csak az hiányzik! A római fürdő miatt alszik itt. Őrzi. Fél, hogy szétverem. Ő tárta fel. Pontosabban elsőnek ért ide, miután feltárták.

Cekov lábujjhegyen az alvóhoz megy, kissé felemeli a takarót, és az arcába néz.

Visszajön Ivan Antonovhoz.

CEKOV. Ananiev.

IVAN ANTONOV. Ananiev docens.

CEKOV. Szeretném, ha a beszélgetés köztünk maradna. Mit gondolsz, csakugyan alszik?

IVAN ANTONOV. Ki tudja. Lehet, hogy csak a szemét hunyta le.

CEKOV. Akárhogy is van, halkán beszéljünk. És meszszebb. Ha véletlenül felébred, mondja neki azt, hogy az unokatestvére vagyok Lukovitból.

IVAN ANTONOV. És baj lenne, ha összekeverném Lukovítot valamely más várossal?

CEKOV. Nekem aztán mindegy.

IVAN ANTONOV. Akkor nagyszerű.

CEKOV. Nézze, Antonov, maga értelmes embernek látszik...

IVAN ANTONOV. A látszat néha csal.

CEKOV. Nem, maga csakugyan értelmes ember, és ezért semmi esélye sincs.

Látja, milyen helyzetbe került. Felforgatták a lakását, összetörték a bútorait, a szobája közepén – római fürdő...

IVAN ANTONOV. Matrónákkal!...

CEKOV. A matrónák semmit sem változtatnak a helyzeten. Sőt bonyolítják. És ez a Gaius Lucius- és Pompilianus-korabeli az egyetlen feltárt és épen maradt római medence az egész világon. Ez a maga nemében egyedülálló, és ebben a tekintetben nem táplálhat semmiféle illúziót.

IVAN ANTONOV. Nem is táplálok.

CEKOV. Ez nagyon jó. Ez a medence még csak most kezdi magára vonni a figyelmet. Mint a bojanai templom és a trák sírhalom. Az egész világról ide tódulnak majd a tudósok, s úgy körülzsongják, mint a legyek, ez a Marcus

Antonius Octavianus iskolája, ennek fele se tréfa...

IVAN ANTONOV. Magának tényleg csak középiskolai végzettsége van?

CEKOV. Hét hármas, egy négyes, három pótvizsga. A hálapénz besegített, tudja, a burzsoá oktatás!... De nem erről van szó, hanem arról, hogy ezt a római fürdőt nemzetközi jelentőségű emlékműnek kiáltják ki. Jön az UNESCO, és akkor lóttek magának.

IVAN ANTONOV. Gondolja?

CEKOV. Biztos vagyok benne. Ismerem az UNESCO-t – amit az egyszer a kezébe vesz. Megmondtam már az előbb – semmi esélye sincs. Elkezdik az ásatásokat a konyhában, felássák a kamrát, ráteszik a kezüket a vécére is...

IVAN ANTONOV. Nem, a vécét, azt nem... Gondolja? A vécét is?

CEKOV. Évek óta dolgozom az UNESCO-nak. Ismerem még azt is, amit az anyatejjel szívott magába. És a mieinket is ismerem – ők sem sokat kukoricáznak. Felássák azok a vécét is, és rohangálhat majd a nyilvános illemhelyekre. És tudja, hogy milyen állapotban vannak ma a nyilvános illemhelyek?

IVAN ANTONOV. Igen... Szörnyű.

CEKOV. Nincs vécépapír. Mocskosak. Szinte mindig foglaltak. Minek is kerülgessem – tragédia, ez már egyenesen tragédia.

IVAN ANTONOV (*bólogat*). Tragédia... Mintha megmozdult volna...

CEKOV. Szóval Lukovitban... (*A docens felé tekinget*) Megfordult. Vajon alszik?

IVAN ANTONOV. Ki tudja, tőle minden kitelik.

CEKOV (*fürkészsze*). Talán alszik... És ami a legroszszabb – többnyire zárva vannak.

IVAN ANTONOV. Mik?

CEKOV. A nyilvános illemhelyek. Minden harmadik nap leltároznak. Mit leltározhatnak? Vagy szabadnapjuk van. El tudja képzelni – rájön a szapora, és rohan, az meg zárva, szabadnapos. Nem, ez már szörnyű!...

IVAN ANTONOV. Elismerem, ez szörnyű. A hideg is kiráz, ha rágondolok.

CEKOV. A hidegrázás még semmi. Magát egyszerűen kidobják innen.

IVAN ANTONOV. Hogyhogy kidobnak? (*Nem érti*)

CEKOV (*mutatja*). Mint a mosogatórongyot.

IVAN ANTONOV. Gondolja, hogy odáig fajulhat a dolog?

CEKOV. Látom előre a legapróbb részletekig.

IVAN ANTONOV. De adnak másik lakást, kártalanítanak.

CEKOV (*nevet*). Antonov, maga értelmes ember, és persze fogalma sincs a lakáskérdésről. Maga hallani sem szeret a megvesztegetésről, undorodik a talpnyalástól, a világ minden kincséért sem esne térdre, és csókolna kezét maga a főnökének. Mondja, letérdelne, és kezét csókolna a főnökének, a főnökének, akitől a lakása függ?

IVAN ANTONOV. Miért csókolnék neki kezét?

CEKOV. Ha kebacsetát árulna, vagy ha gebines lenne – az más, akkor a fejem se fájna magáért, egyszerűen kimenne a villájába a tiszta levegőre. De maga értelmes ember – így hát villája sincs. Ismerje el, hogy nincs villája.

IVAN ANTONOV. Nincs.

CEKOV. Láss be, hogy maga egy elveszett ember. Tulajdonképpen ezért vagyok én itt. Ejnye, nem tűnik magának is úgy, hogy ez a füle nagyobb, mint a másik, mintha hegyezné és hallgatózna.

IVAN ANTONOV (*a docensre néz*). Melyik?

CEKOV. Az innenső.

IVAN ANTONOV. De hiszen én nem látom a másikat, hogyan hasonlítsam össze?

CEKOV. Mindegy. Szóval a helyzet röviden a következő – elveszik a házat, és maga az utcán marad.

IVAN ANTONOV. Nem hiszem. A legrosszabb esetben adnak egy másikat.

CEKOV. A legjobb esetben megígérik, hogy adnak egy másikat. Ezreknek ígértek,

de adni csak... A lakáskérdés, Antonov, egyesek számára teljesen megoldhatatlan.

IVAN ANTONOV. De hiszen én...

CEKOV. Igen, maga. Maga küzd, panaszt emel, beadványokat ír, kilincsel. És albérletben lakik, s kötetlen, szabad lakbért fizet. Nem tudom, ki nevezte el szabad lakbérnek, hiszen a gatyája is rámegy az embernek - egy szoba-konyháért havi kétezer! Ha lift is van, ami persze legtöbbször nem működik – kétezer-háromszáz!

IVAN ANTONOV. Hogyhogy?

CEKOV. Ez gyakorlat. Mindenért fizetni kell. A liftben átélt élményekért is. – Mintha tévéd lenne. Minden után százalékot kell fizetni. Százalékot a beadványért, százalékot a központi fekvésű lakásért, százalékot a liftért... Lukovitban minden a legnagyobb rendben, nénikéd üdvözl, azt kérdi, mikor látogatod meg...

Mocorog mögöttük a docens, és Cekov éber szeme nyomban észreveszi. Ivan Antonovra kacsint, titkon figyelmezteti, de Ivan Antonov nem érti.

IVAN ANTONOV. Miféle nénike, kinek a nénikéje?

CEKOV. No, öcskös, nekem mennem kell...

Ivan Antonov értetlenül nézi, majd megfordul, megpillantja a docenst, és rögtön megérti, miről van szó.

CEKOV. Gyere, kísérj el, nem ismerem ki magam a városban...

Kimennek. Kint az utcán megállnak a taxiállomásnál. Cekov nekidől a taxitelefonnak.

CEKOV. Én nem kérek semmit, viszont adok.

IVAN ANTONOV. Mit ad?

CEKOV. Antonov, maga értelmes ember. És a helyzete teljesen kilátástalan. Ez a római fürdő tönkreteszi. A házát elveszlik, ez már biztos. Egyetlen kiút van a számára – a veszteségből nyereséget kell csinálnia.

IVAN ANTONOV. Hogyan?

CEKOV. Ezt bízza rám. Manapság az okos emberek nyugaton, vagyis a gazdagok millióikat művészeti alkotásokba fektetik. Képekbe, ikonokba, antik tárgyakba, vázákba... Ezek értéke sohasem esik, ellenkezőleg, emelkedik. A művészeti alkotás nem kér sem enni, sem inni, és nem lép be a szakszervezetbe – meghúzza magát a sarokban, az ára meg emelkedik. Állandóan csak ezt csinálja – felveri az árát. Már is elég magasra felment az ára, bámulatos, hogy felment. És mi kell manapság az embernek – pénz. Lehet, hogy a boldogság nem a pénztől függ, de nem is a nincstelenség teszi.

IVAN ANTONOV. Tán csak nem az élet értelméről akar nekem itt beszélni?

CEKOV. De pontosan arról. Mi értelme annak, hogy abban a felásott és újabb ásatásokra váró lakásban éljen? Miért ne élne inkább a Lago di Como partján? Talán mégsem elég értelmes ember maga?

IVAN ANTONOV. Azt képzeli, ez talán elég ahhoz, hogy a Lago di Como partján éljek?

CEKOV. Másoknak nem. De magának elég. Teljesen elég. Ide figyeljen, Antonov. Szinte már látom magát egy villában, a saját villájában a Lago di Como partján. Vagy Svájcban komoly bankbetéttel. Svájcban szintén vannak tavak. Még hozzá nem is rosszabbak a Lago di Comónál.

IVAN ANTONOV. Mondja már, mi a fenének beszél nekem folyton a Lago di Comóról? A pancsarevói tóval keveri talán össze? Hogy kerülnek én a Lago di Como partjára?

CEKOV (*körülnéz*). A római fürdővel.

IVAN ANTONOV. Micsoda? A római fürdővel? Magammal vigyem? Csodálatos! Hová?

CEKOV. Külföldre. Olaszországba. Onnan majd mások viszik tovább, valószínűleg az amerikaiai, most ők a leggazdagabbak. Ezért ne fájjon a feje, vevőt találunk a Gaius Lucius és Pompilianus korából fennmaradt egyetlen római fürdőre és főleg a matrónákra. Megkopasztjuk őket, a matrónákért két bört is lehúzunk róluk. Van nekik pénzük dögivei.

IVAN ANTONOV. De hogyan visszük ki? Hiszen az én lakásomban van!

CEKOV. Éppen azért tudjuk kivinni. Ha egyszer bekerül a múzeumba – vége, lőttek az egésznek! Úgy őrzik majd, mint az állami kincstárt. Ezért gyorsan kell cselekednünk, míg fel nem ocsúdnak. Szerecsére nem nagyon sietnek, átirat, iktatószám... Ezalatt lejásszuk nekik a mi számunkat. Nyugodjon meg, Antonov, ebben én nem vagyok kezdő. Azt mondhatnám, kivitem már Bulgáriából a fél neolitikus kort. Ha összegyűjtenénk mindazt, amit a trák sírokból külföldre juttattam – kitenne egy temetőt. Azt a római villát is kivitem volna, amelyet a Rodope-hegységben feltártak, de mire oda értem, semmi sem maradt belőle.

IVAN ANTONOV. Szóval maga...

CEKOV. Igen, én műemlékekkel foglalkozom. Ikonokkal, régi, ritka könyvekkel, ikonosztázokkal, trák és római talizmánokkal... mindennel, ami éppen jön. De mindez semmi a római fürdőhöz képest, Antonov, nem is lehet vele egy lapon említeni. A nagy fogás a fürdő, legalább egymilliót kapunk érte, olcsóbban nem adjuk. Aztán irány a Lago di Comóhoz.

TAXITELEFON (*váratlanul megszólal*). Elég már ebből a Lago di Comóból, halljuk a többit.

CEKOV (*megdöbbenve néz körül*). Mondott valamit? Mintha valaki szólt volna...

IVAN ANTONOV. De hiszen akkor szét kellene szedni a római fürdőt és darabokban kivinni.

CEKOV. Feldaraboljuk, Antonov, mint a tortát feldaraboljuk.

IVAN ANTONOV. És ha közben szétmállik?

CEKOV. Nem fog szétmállani, Antonov, a tudomány legújabb vívmányait is alkalmazzuk. Én is olvasom a szakirodalmat! Egész templomokat feldarabolnak, egy fürdőt ne tudnánk feldarabolni?!... Feldaraboljuk és kivisszük.

TAXITELEFON. És ha elkapnak?

CEKOV (*megdermed, óvatosan körülnéz*). Már megint ez a hang, Antonov, maga változtatja el a hangját?

IVAN ANTONOV. Nem, nem vettem észre.

CEKOV. Valaki azt kérdezte: „És ha elkapnak?”

IVAN ANTONOV. Engem egészen más gondolat foglalkoztat.

CEKOV. Nem gondolat volt, hanem hang.

IVAN ANTONOV. Nézze, Cekov, a római fürdő mégiscsak állami tulajdon.

CEKOV. Miért lenne állami tulajdon? Az állam csinálta talán?

IVAN ANTONOV. Nem, de vannak bizonyos törvények.

CEKOV. Tudom. De milyen törvények szerint ásták fel a maga lakását?

IVAN ANTONOV. Ez csak véletlenül történt.

CEKOV. Nincsenek véletlenek, Antonov! Véletlenségből az ember csak megnőszül.

Ivan Antonov elgondolkozva hallgat. Cekov nyugtalanul figyel.

CEKOV. Ne legyen ilyen aggályoskodó! Maga értelmes embernek látszik. Miért veszi ennyire a lelkére ezt a fürdőt? Ne törődjék vele! Velünk talán törődik valaki? Hány sírhalmot és római települést pusztítottak el a bulldózerek, hány nekropoliszt röpítettek a levegőbe, hány nemzeti színházat lebontottak – most egy római fürdőért fájjon a fejünk?! Hiszen én csak a javát akarom. Mi legalább megmentjük az emberiségnek. Nem fog elpusztulni, múzeumba kerül vagy valamelyik

magángyűjteménybe, megmentünk egy művészeti alkotást. Gondoljon a művészetre, Antonov! Végző fokon ez egy nemes cselekedet. És ami a fő, jól megfizetik, és ettől még nemesebb lesz. Ötszázezer dollárt kapunk fejenként!... TAXITELEFON. Elnézést, nem hallottam jól az összeget – ötszázezret mondott? Dollárban?

CEKOV. Na még illet, még az oszlop is megszólal!

IVAN ANTONOV. Ó, ez már régóta beszél.

CEKOV. Gyerünk innen gyorsan, mert...

TAXITELEFON. Húsz százalékot! Húsz százalékot kérek! És ha lehet, svájci frankban! A dollár nem stabil!

CEKOV. A medve még az erdőben, ő meg már előre iszik a bőrére. Antonov, vegyen róla példát. Csak oszlop, de gyorsabban orientálódik magánál.

IVAN ANTONOV. A gép teljesen helyettesíti az embert.

CEKOV (*nyugtalanul körülnéz*). Antonov, gondolja meg. Ne hamarkodja el a dolgot. Ez az egyetlen lehetősége.

TAXITELEFON. Taxiba ülünk, és elmegyünk!

CEKOV. Ah, én eltűnök innen. Majd jelentkezem. És ne fogadjon el más ajánlatot, mert becsapják. És nincs vesztegetni való időnk, döntenie kell. (*Cekov elszalad balra*)

TAXITELEFON. Hé, hová, hová?

CEKOV. Igen-igen, hová is? (*Kimegy*)

Ivan Antonov belép felásott halijába. A docens villanyborotvával borotválkozik, szól a rádió.

IVAN ANTONOV. Mielőtt végleg elmenne, ne felejtse el két leva ötven sztotinkát fizetni. A szállásért. A római fürdőért tíz százalékot kérek, mint a

zenekarért.

DOCENS. Eszem ágában sincs elmenni. A munkám csak most kezdődik itt igazán.

IVAN ANTONOV. És ha kidobom?

DOCENS. Az nem fog magának sikerülni. Cselgáncsoztam.

IVAN ANTONOV (*kiáltva*). De tulajdonképpen mi a fenét keres itt? Az ember otthonát az alkotmány is védi.

DOCENS. De kérem, az ásatásra itt van az engedély. És az ásatás kiterjesztésére is itt van az engedély – a kamrába és a vécébe.

IVAN ANTONOV (*olvassa*). És bélyegző is van rajta... De hiszen ez magánlakás... Hogy lehet ez?!

DOCENS. Ez objektum. És jegyezze meg, hogy én vagyok az ásatás vezetője.

IVAN ANTONOV. Panaszt teszek.

DOCENS. Persze. A szokásos úton a tudományos tanács összehívása két hónapba telik, a tanács majd bizottságot jelöl ki, amely tanulmányozza az esetet. Ez a tanulmányozás egy hónapig is elhúzódik, és a bizottságnak legalább két hónapra lesz szüksége, hogy javaslatait megtegye...

IVAN ANTONOV. Miért kellene erre két hónap?

DOCENS. Nézze, Antonov, ezek akadémikusok. Nagyon elfoglalt emberek, ma itt vannak, holnap egy kongresszuson Berlinben, holnapután Olaszországban szimpozionon. Utána, ha a maga javára döntenek, én emelek kifogást, összehordok vagy hatvan oldal tudományos érvet. Először a bizottság olvassa el, aztán újra össze kell hívni a tudományos tanácsot...

IVAN ANTONOV (*dühösen félbeszakítja*). És véletlenül nem tudja, hogy hány évet adnak az előre megfontolt szándékú emberölésért? És abban az esetben, ha a gyilkos önként jelentkezik a rendőrségen?!

DOCENS. Nem tanácsolom. Nagyon erős a szervezetem, és vércsoportom a legelterjedtebb. A gyilkossági kísérlet csak elhúzná a dolgot.

IVAN ANTONOV. És magának nincs lelkiismerete?

DOCENS. Egyetemi végzettségem van.

IVAN ANTONOV. Akkor adjon egy másik lakást.

DOCENS. Mi csak évezredekkel foglalkozunk.

IVAN ANTONOV. És ki foglalkozik egy középkorú emberrel, aki normálisan akar élni? És ki törődik egyáltalán az emberrel?

DOCENS (*vállat von*). Nem tudom. Nem az én asztalom. Kérdezze meg a különleges tudakozót.

A hallba belép az úszómester, viszonylag fiatal ember.

ÚSZÓMESTER. Bocsánat, itt található a medence?

IVAN ANTONOV. Ott van, ni.

DOCENS. Miféle medencét keres? (*Erélyesen*)

ÚSZÓMESTER. Amit a tévé bemutatott. Kineveztek úszómesternek az újonnan feltárt úszómedencéhez.

DOCENS. Minek? Minek?

ÚSZÓMESTER. Úszómesternek. Minden medencénél, minden strandon van úszómester. Mi vigyázunk a fürdőzőkre.

DOCENS. A fürdőzőkre vigyáznak?

ÚSZÓMESTER. A fürdőző a legfőbb érték. Ezt írja az úszómester-szövetség szabályzata. (*Egy pillanatra kimegy*)

DOCENS. Ebben a medencében senki sem fog fürödni. És úszni sem fog senki.

ÚSZÓMESTER (*nagy napernyőt hoz be és összecsukható széket*). Hogyhogy?

IVAN ANTONOV. Nem látja, hogy senki sem fulladhat bele? Ehhez nem elég mély.

ÚSZÓMESTER. Lavórba is belefelladtak már. (*Ledobja a napernyő tokját a*

padlóra, és leül a székre)

DOCENS. Itt valami félreértés lehet. Ez nem úszómedence, hanem római fürdő, évezredek műemlék...

ÚSZÓMESTER. A kinevezés a zsebemben van. *(Zsebére üt)*

DOCENS. De hiszen ebben a medencében sohasem lesz víz. Tudományos kutatás tárgya.

ÚSZÓMESTER. Ez nem tartozik rám. Az én feladatom a mentés.

DOCENS. Itt egyáltalán nincs szükség úszómesterre.

ÚSZÓMESTER. De lehet, hogy szükség lesz rá.

DOCENS. Majd meglátjuk!...

ÚSZÓMESTER. Most, amikor az úzás dandárja van, amikor elhangzott a felhívás, hogy újabb ezreket tanítsunk meg úszni – ön be akar zárni egy medencét? Amikor annyira rosszul állunk az úszósportban?

IVAN ANTONOV *(elszörnyedve)*. Ön itt akar úszást oktatni?!...

DOCENS. Ebben a konkrét esetben itt arról van szó...

ÚSZÓMESTER *(félbeszakítja)*. Itt nem egy konkrét esetről van szó. Ez elvi kérdés. Szóba sem állnak majd maguk? kal, ha megtudják, hogy egy medence bezárásáról van szó. Teljesen mindegy, hogy milyen medencéről van szó, rómainál vagy magyarokról. Rendkívül rosszul állunk medencékkel.

DOCENS. Majd meglátjuk.

ÚSZÓMESTER. Mint barátoknak mondom – csak az idejüket fecsérlik.

Montrealból úszóinknak tíz aranyérmes kell hazahozniuk. Ezt ünnepélyesen megígértük.

DOCENS. Nem vagyunk barátok. És engem nem érdekel Montreal. Ha egyetlen csepp vizet mer a medencébe önteni – beperelem. És senki sem fogja megvédeni. Engem Ananievnek hívnak, Ananiev docens vagyok, ezt jól jegyezze meg. *(Veszi a táskáját, és kimegy)*

ÚSZÓMESTER (*Ivan Antonovhoz*). Maga is docens?

IVAN ANTONOV. Nem, én Ivan Antonov vagyok.

ÚSZÓMESTER. A medencével kapcsolatban?...

IVAN ANTONOV. Nem. Elkövettem azt az ostobaságot, hogy ebben a házban születtem. Itt lakom.

ÚSZÓMESTER (*megy, és valaminek helyet keres*). Miért, nem rossz ház. Nekem tetszik.

IVAN ANTONOV. Egyforma ízlésünk van – nekem is tetszik. De kissé feltúrták.

ÚSZÓMESTER (*nyugtatgatja*). Most mindent feltúrnak – ha nem ásnak az utcán, felássák a lakásokat. Ne nyugtalankodjék.

IVAN ANTONOV. Már nincs is értelme.

ÚSZÓMESTER. Igen, talán ide. Antonov elvtárs, egy pillanatra.

Kimennek. Egy pillanat múlva behallatszik Ivan Antonov kiáltása: „Ne, ne, csak ezt ne!” stb. stb. Kisvártatva behoznak egy vas mentőállványt, olyat, amilyen minden fekete-tengeri strandon látható. Árbocán zászló. Leteszik a medence elé.

IVAN ANTONOV. De minek kell ez az állvány?

ÚSZÓMESTER. Hová is tegyük? (*Körülnéz, töpreng*) Szerepel a leltárban.

Állvány nélkül lehetetlen. Róla jobban át lehet tekinteni a terepet. Talán ide...

IVAN ANTONOV. Ide figyeljen, maga komolyan...

ÚSZÓMESTER. Nem, itt nincs ablak, tegyük ide az ablakkal szemben. (*Az állványt áthelyezik*) Ide.

IVAN ANTONOV. Nem, nem, ide az ágyamat teszem! Nem hallja?

ÚSZÓMESTER (*Ivan Antonov tiltakozása ellenére is leteszi az állványt*).

Nagyszerű.

IVAN ANTONOV. Nézze, semmi kifogásom az úszósport ellen, de nem

szeretném, ha az én lakásomban tanítana meg több ezer embert úszni.

ÚSZÓMESTER. Miért, Antonov elvtárs?

IVAN ANTONOV. Hogy is mondjam, néha alszom... néha szeretnék egyedül maradni... dolgozni... Zavarnám az úszókat.

ÚSZÓMESTER. Ne nyugtalankodjék, Antonov elvtárs. A versenyzőknek egészséges idegrendszerre van szükségük. Csak szokjanak hozzá.

IVAN ANTONOV. Én inkább a saját idegrendszerem miatt aggódom.

Az úszómester felmászik az állványra, karját széttárja, és toronyugrásra készül

ÚSZÓMESTER. Sportolnia kell, Antonov elvtárs.

IVAN ANTONOV. Ne, ne! Ez még képes leugrani!... (*Leugrik a medencébe*)

Cselekednem kell – tennem kell valamit. Különben holnap a Hatodik Amerikai Flotta is megjelenik ebben az átkozott római fürdőben!!!

Függöny

MÁSODIK FELVONÁS

ELSŐ SZÍN

Ivan Antonov hallja. Változatlan állapotban – a római fürdő mellett állvány, a felásott padlón gödrök tátonganak, a csőállványon meszes deszkák, a medence fölött is deszkák vannak. Az egyik gödörben a docens ás. A hall közepén a medence mögött áll a mentőállvány. Az árbocrúdon fehér zászló. Lentebb fekete tábla, rajta krétával felírt hat vonal. Az állvány fölött színes napernyő. Lent az állvány előtt nagy orsóra feltekert nylonkötél, piros mentőövek, a hallban szétdobált bóják. Az úszómester a mentőállvány tetején ül sárga fürdőköpenyben, és távcsövön keresztül néz valamit. Mellette táskarádió szól.

ÚSZÓMESTER. Ivanovék hagymamártást főznek... Maga szereti a hagymamártást, Ananiev elvtárs?

A docens ás, és nem válaszol.

ÚSZÓMESTER. Annak az egyetemista kislánynak az ötödik emeleten megint vendége van. Összehúzza a függönyt. Mikor tanulnak ezek, Ananiev elvtárs?

A docens szótlanul tovább ás.

ÚSZÓMESTER *(tovább kémlel a távcsövön)*. ...Deleva öszszetört egy tányért. *(Újabb vonalat húz a krétával a fekete táblára)* Ez már a hetedik a héten... Lomha egy aszszony... A negyediken semmi különleges, az öreg néni almát rágcsál... Maga szereti az almát, Ananiev elvtárs?

A docens szótlanul ás, figyelemre sem méltatja.

ÚSZÓMESTER (*a távcsövet letéve a docensre néz*). Semmibe se veszi az úszómestereket, Ananiev elvtárs, pedig azok is emberek.

A docens szótlanul tovább dolgozik.

ÚSZÓMESTER. Kihúzzam, Ananiev elvtárs? Akarja?

A docens szótlanul tovább ás.

ÚSZÓMESTER. Különös ember maga, Ananiev elvtárs. Miért nem áll velem szóba?

A docens ás háttal az úszómesternek.

ÚSZÓMESTER (*egy ideig a docenst figyel*). Úgy ás, mint Hamlet!

DOCENS (*abbahagyja a munkát, s letörli verejtékét*). Miféle ostobaságot fecseg itt össze!

ÚSZÓMESTER. Miért lenne ostobaság? Láttam a filmet – ott is ugyanez volt. Csakhogy ott koponya is volt.

DOCENS. Itt meg úszómester van. Tíz négyzetméternyi száraz medencénél.

ÚSZÓMESTER. Van rá státusz.

DOCENS. Csak eszitek a nép pénzét.

ÚSZÓMESTER. Esszük, de kihúzzuk a fuldoklókat, maguk meg csak mindent feltúrnak.

DOCENS. Ha becsületes úszómester lenne – normális medencét választana, ahol legalább víz is van. Tudom, azt fogja mondani, félreértés, tévedés történt.

ÚSZÓMESTER. Engem ide neveztek ki. Miért utasítanám vissza? Beadjam talán a felmondásomat?

DOCENS. Egy igazi úszómester ezt tenné.

ÚSZÓMESTER. A felmondás kispolgári csökevény. Nálunk még senki sem mondott fel. Maga talán hallott valakiről, aki saját maga felmondott? Ugye, hogy nem? És nem is fog. Miért lennék én az első?

Kérdése válasz nélkül marad, mert ebben a pillanatban Diamandiev lép be a hallba. Lassú, magabiztos léptekkel halad, körülnéz minden ceremónia nélkül, ügyet sem vet a docensre és az úszómesterre, akik néma tekintettel követik. A medence széléhez érve megáll, és fölé hajol.

ÚSZÓMESTER (*sípjával füttyül*). Ne hajolj a medence fölé!

Diamandiev visszahőköl, majd akar menni a lépcsőn a medencébe.

ÚSZÓMESTER (*ismét sípol*). Ruhástul tilos a medencébe menni!

Diamandiev komoran ránéz, és feljön a lépcsőn.

DOCENS (*élesen*). Elnézést, mit óhajt?

DIAMANDIEV. Ön kicsoda?

DOCENS. Azt hiszem, magának kellene először bemutatkoznia.

DIAMANDIEV. Ivan Antonov?

DOCENS. Ananiev vagyok. Ananiev docens, az ásatás vezetője. Idegeneknek tilos

az objektum területére lépni.

DIAMANDIEV. Ez a medence csakugyan a római korból való?

DOCENS. Csak azért jött ide, hogy ezt megkérdezze?

DIAMANDIEV. A ház tulajdonosát, Ivan Antonovot keresem.

DOCENS. Milyen ügyben?

DIAMANDIEV. Ez nem tartozik magára.

DOCENS. És miért érdekli a római fürdő?

DIAMANDIEV. Miért ne érdekelne?

ÚSZÓMESTER. Ehol van, ni, Antonov elvtárs. *(Belép Antonov, fáradtan)*

Antonov elvtárs, ez az elvtárs keresi.

IVAN ANTONOV *(Diamandievhez)*. Jó napot. Hol vannak a delfinek?

DIAMANDIEV. Miféle delfinek? *(A medencét és a gödröket nézi)*

IVAN ANTONOV. Hát nem a cirkuszból jött? *(Az úszómesterhez)* Nem a cirkuszból van?

DIAMANDIEV. Nem.

IVAN ANTONOV. Hál' istennek. Keresett valaki, a delfinek idomítója. Ki akarja bérelni a medencét. Már csak az hiányzik nekem, hogy delfineket hozzon ide.

DIAMANDIEV. Diamandiev vagyok. Magával szeretnék beszélni.

IVAN ANTONOV. Állok rendelkezésére.

DIAMANDIEV. Négyszemközt.

IVAN ANTONOV. Nekem mindegy hány szem közt. *(Balra indulnak)*

CEKOV *(váratlanul kidugja a fejét az egyik gödörből)*. Antonov, ne fogadja el!... *(Ismét eltűnik)*

Mindketten körülnéznek, Antonov csodálkozik, továbbmennek balra. Diamandiev már-már szóra nyitja a száját, de egy másik gödörből a docens bukkan föl. Kis kefével tisztít valamit, de fülét hegyezi. Antonov töpreng, hová menjenek, azt

javasolja Diamandievnek, menjenek fel az állványzatra a medence mögé.

IVAN ANTONOV. Tessék!... *(Előreindul, Diamandiev követi)*

Megállnak az állványzat közepén, ahol senkit sem gyanítanak.

DIAMANDIEV. Ingatlanközvetítő vagyok, talán már hallott is rólam. Megvettem és továbbadtam már fél Szófiát.

IVAN ANTONOV. Szóval a másik felét akarja.

DIAMANDIEV. Tervbe vettem azt is. Nagy tételekkel foglalkozom. Csak négyszobás luxuslakások érdekelnek és azon felüliek. Kandalló, ragyogó világítás, szökőkút, márvány és tornaterem.

IVAN ANTONOV. A sport fél egészség.

DIAMANDIEV. Nálam... *(Abbahagyja, mert észreveszi, hogy Ivan Antonov int neki – lent az egyik gödörből ismét felbukkan a docens)*

Ivan Antonov felsóhajt, körülnéz, és int Diamandievnek, hogy a deszkán menjen fel az ágyra, amely két méter magasságban a csőállványon van.

IVAN ANTONOV. Kérem, parancsoljon!...

DIAMANDIEV. Oda? *(Elindul, elhalad Ivan Antonov mellett a deszkán, és leül az ágyra)* Köszönöm. Nálam, Ivan Antonov, nincsenek véletlen kliensek. Tizenöt százalékot kérek komissióra, de a vevő azt kapja, amit óhajt. Tőlem olyan lakásokat kapni, amelyeket senki mástól.

A docens előbukkan egy téglalap mögül, pontosan az ágy alatt, és hallgatózik. Ivan Antonov észreveszi, és fejét tenyerébe hajtja. Diamandiev Antonov tekintetét

követve észreveszi a docenst. Elkomorul, majd mutatja, hogy menjenek ki, ahol nyugodtan beszélhetnek. Úgy is tesznek.

DIAMANDIEV (*lemászva az állványzatról*). Egyre nehezebb lesz dolgozni.

Az ajtóhoz indulnak, de ott feltűnik az úszómester, aki kötélre kötött labdát dob a medencébe. Erre visszajönnek, és leülnek az íróasztal melletti két székre.

DIAMANDIEV. Antonov elvtárs...

IVAN ANTONOV. Hallgatom.

DIAMANDIEV. Van most egy kliensem – valami szuperspeciálisat akar. Pénzt ad, de kapni is akar. Hajlandó maximálisan fizetni.

IVAN ANTONOV. S mit akar?

DIAMANDIEV. A maga lakását. Hallott a fürdőről.

IVAN ANTONOV. Az én lakásomat? Azt akarja mondani, hogy ezt a csatateret?

DIAMANDIEV. Igen.

IVAN ANTONOV. Feltúrt lakás a mániája?

DIAMANDIEV. Nem. A mellénye zsebéből kifizethetne mindkettőnket.

Építőanyagokkal foglalkozik, és annyi pénze van, hogy kimondani sem merem.

IVAN ANTONOV. Hát, ha nem meri – ne mondja ki.

DIAMANDIEV. A felesége ragaszkodik ahhoz, hogy lakásukban római fürdő legyen. Hallotta, hogy ez az egyetlen a világon.

IVAN ANTONOV. Aha. Nem szeretném elrontani a kedvét, de ez a lakás nem eladó. Vagyis, akarom mondani – ez a fürdő.

DIAMANDIEV. Nincs a világon semmi, amit ne lehetne megvenni. Hogy mennyiért – csupán ez a kérdés.

IVAN ANTONOV. Arról van szó, hogy ez a fürdő egyedülálló a világon.

Világhírű műemlék. Az intézet megkezdte a feltárást, még a vécémet is felássák.
DIAMANDIEV. Nem tesz semmit. Bepereljük az intézetet. Jogilag ez lehetséges – magánlakás, és még nincs tisztázva minden. Három ügyvéddel. Ezt csak bízva rám.
IVAN ANTONOV. Ezenkívül itt van az úszómester is, a sportszövetségtől...
DIAMANDIEV. Bepereljük a sportszövetséget is. Három ügyvéddel.
IVAN ANTONOV. Úgy vélem, hogy ez a római fürdő az állam tulajdona. És az emberiségé, ahogyan a docens mondta.
DIAMANDIEV. Bepereljük az államot is. Bepereljük az emberiséget is, ha kell.
IVAN ANTONOV. Három ügyvéddel?
DIAMANDIEV. Három ügyvéddel. Nincs olyan per, amit meg ne nyernék. Maga csak adja írásba, hogy hajlandó eladni, a többi az én dolgom.

Kintről behallatszik az úszómester sípolása és kiáltozása: „Óvatosabban! Nem látják a bójákat!” Kisvártatva belép az úszómester. Kezében három bója és egy levél.

ÚSZÓMESTER. Antonov elvtárs, levelünk van.

Ivan Antonov a levelet olvassa, az úszómester elhelyezi a bójákat a medence körül és az állványon, Diamandiev diszkréten félrehúzódik.

IVAN ANTONOV. Ez lehetetlen.

ÚSZÓMESTER. A tanácstól jött.

IVAN ANTONOV. Nem, ez lehetetlen. Egy óráig magyaráztam nekik, a legapróbb részletekig elmondtam mindent. Lassan, világosan, szinte szótagolva – hogy római fürdőt tártak fel a lakásomban, hogy nincs hol laknom, hogy legfőbb ideje már, hogy beavatkozzanak, hogy eltűnjön ez a fürdő a lakásomból... És ők mit írnak

nekem: „Antonov elvtárs, kérésére, hogy lakásában római fürdőt szeretne nyitni, közöljük, hogy kérését az állampolgárok egyéni kezdeményezésének korlátozásáról szóló utasítás 3. pontjának 57. bekezdése alapján elutasítjuk. Elvtársi üdvözlettel...”

DIAMANDIEV. Aláírás, bélyegző...

IVAN ANTONOV. Aláírás, bélyegző.

ÚSZÓMESTER. Írásban kellett volna.

IVAN ANTONOV. Kérvényt is adtam be. Hogy lehet ez?...

DIAMANDIEV. Segíts magadon, a tanács is megsegít!

IVAN ANTONOV. Nem, ez lehetetlen!... Egy óra hosszat magyaráztam nekik!...

DIAMANDIEV. Rengeteg pénzt kap érte. Készpénzben. És nem elvtársi üdvözlöt!

CEKOV *(egy pillanatra előbukkan az egyik gödörből)*. Antonov, nehogy lebecsülje a svájci frankot!... *(Visszabújik)*

ÚSZÓMESTER *(felugrik)*. Olyan, mint egy delfin!

IVAN ANTONOV *(szórakozottan, még a levél hatása alatt)*. Miféle delfin? Hol?

ÚSZÓMESTER. Ott. Valamit mondott.

IVAN ANTONOV. Elég ebből az ostobaságból, a delfinek nem beszélnek. Megőrülök!

DIAMANDIEV. Most ad meghatalmazást, vagy... jöjjenek el holnap?

IVAN ANTONOV. Holnap, holnap. Egyébként milyen meghatalmazásról van szó?

DIAMANDIEV. Felhatalmaz arra, hogy eladjam a lakását.

CEKOV *(felbukkan az egyik gödörből)*. Antonov, ne feledkezzen meg Lago di Comóról!... *(Visszabújik)*

DIAMANDIEV. Ismerős nekem ez a hang.

IVAN ANTONOV. Igen?

ÚSZÓMESTER. Delfin volt! *(Kiáltva)* Igazi delfin!

DIAMANDIEV. Nem, ismerős nekem ez a hang. Antonov, mikor?

IVAN ANTONOV. Mit mikor? Ja, igen. Most nem, most nem, most képtelen vagyok. Nézze, milyen felfordulás van itt.

DIAMANDIEV. Ne habozzon! Az árak napról napra esnek, minden állami lesz. És ami a legrosszabb – a helyzet is változik.

IVAN ANTONOV. Igen, igen, változik.

Az ajtón a docens lép be, csákánnyal a kezében, és gyanakvóan néz Diamandievre. Diamandiev zavarba jön, és sietve távozik.

DIAMANDIEV. Na, majd holnap benézek. Majd holnap! *(Az utolsó szavakat suttogva mondja, és kimegy)*

DOCENS. Antonov, feltűnt nekem, hogy nagyon gyanús alakok veszik körül.

IVAN ANTONOV *(a docensre mutat)*. Csákánnyal!

DOCENS. Figyelmeztetnem kell, nehogy azt képzelje, hogy büntetlenül ráteheti a kezét a római fürdőre. Az állam már sok olyan kispolgárral leszámolt, aki csak a saját érdekével törődött – maga se lesz kivétel.

IVAN ANTONOV. És ön kinek az érdekével törődik? Ön a tudomány áldozata, ugye? Életét az emberiség szolgálatának szentelte! Az anyagiak nem érdeklik – ön egy önzetlen méhecske!...

DOCENS. Az embernek ma cselekednie kell, Antonov!

IVAN ANTONOV. Függetlenül attól, hogy mit, ugye?

DOCENS. A cél szentesíti az eszközt. Mindig akad, aki szentesíti. Csak a cél elérése a fontos. Ismerem a magafajta embereket – csak várják, hogy valaki felfigyeljen a lelkükre. Lelkük gazdagságára. Kivételes adottságaikra. Szerető szívükre. Csak ülnek és várnak... És még csodálkoznak, hogy figyelmen kívül hagyják őket, hogy a nők mindig másokat választanak.

IVAN ANTONOV. Miért hagynák figyelmen kívül? Ezt nem mondtam.

DOCENS. Cselekednie kell, Antonov.

IVAN ANTONOV. Ön szerint az ideális embernek csak benzinre van szüksége, ugye? Hogy mozgásba jöjjön, hogy másokat eltaposson.

DOCENS. Nagyon sokat képzelsz magáról, Antonov.

IVAN ANTONOV. Nem magamról, az emberről. Egyszerűen többre becsülöm a fürdőnél.

DOCENS. Na jó, legyen ember. Megyek, felásom a vécét. *(Indul)* És a vécét többre becsüli vagy kevesebbre?

IVAN ANTONOV. Attól függ, hogy ki ássa fel. Ebben az esetben többre. És vigyázzon ásás közben a vécékagylóra, mert beperelem. Három ügyvéddel! Ugye így kell ma tennünk, ha összetörjük a vécékagylónkat?

Fáradtan leül az ágyra, amely kétméternyi magasságban van az állványzaton. Az úszómester fent ül az állványon, és közömbösen néz maga elé.

IVAN ANTONOV. Hogy is juthatott az eszembe, hogy nyáron menjek nyaralni! Hát nem jobb volt januárban a tengerparton – akkor nincs ez az átkozott meleg, és emberek sincsenek... legfeljebb egy tüdőgyulladás. Egyszer voltam augusztusban nyaralni, s lám, mi történt...

Az úszómester piros zászlót húz fel az árbocra, felírja, hogy 12 °C, majd ismét nyugodtan leül.

IVAN ANTONOV. Docensekkel és bójákkal telt meg a házam... És ami a legrosszabb – oda a nyugalmam!

ÚSZÓMESTER *(felugrik)*. Megmentsem, Antonov elvtárs?

IVAN ANTONOV. Nem unod még, hogy mindig meg akarsz menteni. Mentsd meg a docenst.

ÚSZÓMESTER (*lelkesen*). Nem akarja. Tudja, művelt ember... (*Megvetően*)

IVAN ANTONOV. Én is művelt ember vagyok.

ÚSZÓMESTER. Nem, maga egészen más. Maga szereti az embereket! Ugyan Antonov elvtárs, mégiscsak meg kell mentenem valakit, hiszen ez a munkám. Különben hogy nézne ki – medence, úszómester, és nem ment meg senkit. Nekem is csinálnom kell valamit, különben elbocsátanak.

IVAN ANTONOV. Nem szeretném, ha éppen most mentene meg.

ÚSZÓMESTER. Miért? A pillanat alkalmas rá – piros zászló van az árbocon.

IVAN ANTONOV (*idegesen*). Nem! Most nem!

ÚSZÓMESTER. A víz is jéghideg. Nyomban görcsbe rántja az izmokat.

IVAN ANTONOV. Nem szeretek hideg vízbe fulladni. Még megfáznék.

ÚSZÓMESTER. Antonov elvtárs, maga olyan jó ember, mindig megértett engem, engedje meg hogy megmentsem. Jó? Öt perc az egész. Antonov elvtárs, nagyon kérem! Antonov elvtárs, engedje meg! Nagyon kérem!...

IVAN ANTONOV (*dühösen*). Na, jól van, legyen. És hol fuldokoljak?

ÚSZÓMESTER. Ott a kövek mögött. (*Gyorsan ledobja magáról a fürdőköpenyt*)

IVAN ANTONOV. De mesterséges légzés nélkül! A múltkor majd eltörted a kezemet!...

ÚSZÓMESTER. Majd óvatosan csinálom, Antonov elvtárs.

IVAN ANTONOV (*megáll a medence mellett*). Itt?

ÚSZÓMESTER. Igen.

IVAN ANTONOV. Ugorhatok?

ÚSZÓMESTER. Ugorjon.

IVAN ANTONOV. Ugrok (*Lemegy a medencébe, és leül*)

ÚSZÓMESTER. Inkább a keze törjön el, csak maradjon életben, Antonov elvtárs,

ez az én véleményem.

IVAN ANTONOV. Anélkül nem megy?

ÚSZÓMESTER. Ez a foglalkozásom. Gyakorolnom kell, különben elfelejtem. És a derekam is megfájdul már a sok üléstől.

IVAN ANTONOV. Kiáltozzak?

ÚSZÓMESTER. Igen.

IVAN ANTONOV (*kiáltva*). Segítség-é-ég! Segítség-é-ég!

Az úszómester az állvány tetején felkapja a távcsövet, és a medencére irányítja, de nem oda, ahol Antonov ül.

IVAN ANTONOV. Segítség-é-ég!

A docens berohan a konyhából, csákánnyal a kezében.

DOCENS. Mi történt?

IVAN ANTONOV. Fuldoklom. Segítség-é-ég!...

DOCENS. Ezek teljesen megbolondultak!... (*Kimegy*)

ÚSZÓMESTER. Látom már! Jövök! Tartson ki! Magához úszom!... Jövök!

Leugrik az állványról, felkapja a mentőövet, és bedobja Ivan Antonovhoz, aztán beugrik a medencébe, és úszó mozdulatokat tesz – kézzel-lábbal hadonászik, a medencében fekvő egy szál deszkán. Megragadja Ivan Antonovot, és kiviszi a lépcsőkön a medencéből.

IVAN ANTONOV. Óvatosabban, még eltöröd a derekamat.

ÚSZÓMESTER. Minden pillanaton sok múlik. Az életéért harcolok. (*Mesterséges*)

légzést végez rajta, Ivan Antonov ordít alatta)

IVAN ANTONOV. Elég! Ebből elég!... Ah, fejezd már be! Elég! Nem hallod?!...

ÚSZÓMESTER. Befejezem. *(Felegyenesedik, Ivan Antonov szédül és kóvályog)*

Még egy pillanat – és megfulladt volna.

IVAN ANTONOV. Nagyon hideg volta víz. Görcsöt kaptam.

Az úszómester dideregve szalad, magára teríti a fürdőköpenyt, Ivan Antonovot is beteríti egy másik fürdőköpennyel.

ÚSZÓMESTER *(odamegy az íróasztalhoz, egyik fiókjából egy nyilvántartó könyvet vesz ki)*. Most írja alá, itt, ni. Úgy. Köszönöm.

IVAN ANTONOV *(aláírás közben)*. Mi a csodának van neked erre szükséged?

ÚSZÓMESTER. Ez az előírás, Antonov elvtárs. Hiszen tudja, hogy rend a lelke mindennek... És tudja, százalékot kapok utána. *(Észreveszi a küszöbön álló férfit)* Nézze csak, valaki van az ajtóban.

A mesterséges légzés közben egy férfi lépett be a szobába, aki szó nélkül áll az ajtóban.

IVAN ANTONOV. Csak nem ez a delfines?

ÚSZÓMESTER. Hallgat. Fontoskodó alak.

IVAN ANTONOV. Várj csak! Ez alighanem a városi tanácstól jött, ott is beadtam egy kérvényt. Azt mondták, majd kiküldenek valakit, hogy a helyszínen ellenőrizze a dolgokat. Mi meg mentősdit játszunk itt. Örvendek, Ivan Antonov vagyok. Látja, micsoda helyzet – lyukak, gödrök, medencék, egyszóval: égszakadás-földindulás.

Üdülni megyek, és amikor visszajövök – a lakásomban római fürdőt találok.

Pompilianus-korabeli matrónákkal. Látja, ott vannak a matrónák. *(Mutatja)* Itt

hagytam a mestereket hogy cseréljék ki a parkettát, felszedték, és... most mi a fenét csináljak ezzel a fürdővel? A maga nemében egyedülálló műemlék az egész világon. Diszszertációkat írnak róla, védelméről az UNESCO gondoskodik, úszómesterünk is van. *(Az úszómesterre mutat, aki bólogat)* Mindez nagyszerű, de hát én hol lakjak? Ez a végeredmény. Docensekkel, úszómesterekkel, bójákkal telt meg a lakásom, lehet, hogy az úszókat is itt oktatják majd... Felássák a vécémet, már a konyhámra is szemet vetettek, összetörik a bútoraimat és mindezt a tudomány nevében. A tudomány áldozatot kíván – és Ivan Antonov meghozza. Montrealból tíz aranyérmet akarnak hazahozni – Ivan Antonov hátán.

Az ajtóban álló ember figyelmesen hallgatja Ivan Antonovot, mint aki minden egyes szót fontosnak tart, jegyzetfüzetet vesz elő, és ír.

IVAN ANTONOV. Igaz ugyan, hogy én nem vagyok római fürdő, de hát nekem nincs jogom a létezésre? Lakásra? Figyelemre?

A férfi némán bólogat, egyetért Ivan Antonovval.

IVAN ANTONOV. És el tudja képzelni, mi vár még rám? A vécét éppen most ássák föl. Ha ott is találnak valamit, az isten sem ment meg attól, hogy lakásomból múzeum ne legyen. Itt piros zsineget feszítenek ki, idegen nyelvű feliratokat helyeznek el... én meg mehetek, de hova? A külföldiek aligha akarnak engem látni, én nem vagyok nekik érdekes...

ÚSZÓMESTER. Így van, azok akármit nem néznek meg.

IVAN ANTONOV. És igazuk is van. Minden oldalról szorongatnak. Az egyik ás, a másik meg folyton meg akar menteni, a harmadik meg a Lago di Comóról beszél nekem... Ezek meg, akik az ásatást végzik, nem adnak lakást, csak ásnak. Azok

meg akik a lakásokat osztják, nem törődnek azokkal, akik az ásatást végzik. Semmi közük egymáshoz, de egyöntetűen jelentik ki, hogy semmi közük hozzám. Ez a helyzet, elvtárs. Ha önök ott a panaszirodában nem tesznek valamit, kivándorlok annak az átkozott Lago di Comónak a partjára. Annyira torkig vagyok már mindennel. Be kell látnia, hogy mégsem alhatok a Szlavejkov tér fái alatt. Kérvényeket írtam, kilincseltem, de senki nem tesz semmit. Kérem, intézkedjen, már, legalább maga.

Ivan Antonov elhallgat, és a küszöbön álló férfit néz. Az meg Ivan Antonovot nézi, hogy vajon befejezte-e már mondanivalóját. Amint látja, hogy Ivan Antonov befejezte, előveszi jegyzetfüzetét, és valamit beleír. Átnyújtja Ivan Antonovnak. Ivan Antonov elveszi és olvassa. Döbbenet néz a férfit, aztán az úszómester néz elámulva.

ÚSZÓMESTER. Mi van, Antonov elvtárs, új lakást kap?

IVAN ANTONOV *(ismét a férfit néz, és hangosan olvassa)*. „Süketnéma vagyok születésem óta. Kérem, segítsen ki két levával. Előre is köszönöm!”

ÚSZÓMESTER *(csodálkozva néz a férfit)*. Mi-i-i?!...

IVAN ANTONOV. Miért nem ezzel kezdte? *(A süketnémához)* Miért nem mondta?

ÚSZÓMESTER. Hogyan mondhatta volna – hiszen süketnéma.

IVAN ANTONOV. De a cédulát előbb is ideadhatta volna. Nem beszéltem volna a vak világba ennyit.

ÚSZÓMESTER. Mert udvariasan végig akarta hallgatni, nehogy megsértse magát, hiszen két levát szeretne kapni.

IVAN ANTONOV. Lehet, hogy igazad van. De csak apróm van. *(A süketnémához)* Elnézést, apróban is jó lesz?

A süketnéma egy cédulát nyújt át.

ÚSZÓMESTER. Mit mond?

IVAN ANTONOV *(olvas)*. Jó.

Függöny

MÁSODIK SZÍN

Ivan Antonov hallja, változatlan, csupán az úszómester állványát helyezték fel az ágy helyére, a csőállványzatra. Az ágy az állvány alatt van. Az állvány tetején, a napernyő alatt ül az úszómester és sípol.

ÚSZÓMESTER. Vissza! Jöjjön vissza! Nem arra, beljebb úszott a bójánál! Az tiltott terület!... *(Valakit figyel, aki az ajtó előtt áll, de még nem nyitott be)*

Gecsev, kerületi aktivista lép be, az úszómester utasításaitól megzavarodva.

ÚSZÓMESTER. Hová megy? Az szennyezett terület, arra tilos!... Balra!... Ide figyeljen, énrám! Miért vagyok én itt, énrám nézzen! Előre! Állj! *(Az aktivista pontosan egy gödör előtt áll meg)* Látja? Engem nézzen, engem, induljon, még egy kicsit, még egy kicsit!... Onnan ugorhat! Most egy sziklán áll, ugorjon onnan! Úgy... Most két lépést jobbra, még kettőt, engem nézzen!...

Gecsev ezeket a vezényszavakat követve beleesik egy gödörbe, és eltűnik. Az úszómester éppen erre várt, ledobja a fürdőköpenyt, felveszi az uszonyt és a

búvárszemüveget, és a gödörhöz indul.

ÚSZÓMESTER. Ugye, megmondtam! Tartson ki! Jövök! Odaúszok! (*Leugrik ő is a gödörbe*)

Eközben Gecsev kimászik egy másik lyukból, és megdöbbenve hallgatja az úszómester kiabálását.

ÚSZÓMESTER. Jövök! Látom, merre van!... Nyugi, nyugi!...

GECSEV. Ejnye, hát hol lát engem, elvtárs!...

Az úszómester előbukkan abból a lyukból, ahonnan az előbb Gecsev mászott ki, levegőt vesz, és újra alámerül. Gecsev a másik gödörhöz megy, fölé hajol. Felbukkan az úszómester, és összeütik a fejüket.

GECSEV. Óh, agyrázkódást kaptam! (*Fejét fogja*)

ÚSZÓMESTER. Persze, mert nem hallgatott rám. Na, most kapaszkodjon meg! (*Összeüti a bokáját, és Gecsev elvágódik. Az úszómester ráveti magát, és mesterséges légzést végez rajta*)

GECSEV. Ó, ó... de hiszen maga... a kezemet... ó, segítség, ó!...

ÚSZÓMESTER. Most nem szabad beszélnie.

GECSEV. Ó, ó... a derekam... mit csinál maga?

ÚSZÓMESTER. Először meg kell nyugodnia. Mások ilyen esetben sokkot kapnak. (*Energikusan folytatja a mesterséges légzést*)

GECSEV. Könyörüljön meg rajtam!...

ÚSZÓMESTER (*otthagyja félig megfojtva, összetörten a földön*). Megmenekült. Megmentettem. (*Ezután az állványhoz fut, füléből kirázza a vizet, magára teríti a*

köpenyét)

GECSEV (*lassan magához tér, mindene fáj*). Ez a római fürdő?

ÚSZÓMESTER. Ez.

GECSEV. Állítólag az egyetlen a világon.

ÚSZÓMESTER. Így mondják.

GECSEV. Maga a mi szervezetünkhöz tartozik?

ÚSZÓMESTER. Miféle szervezethez?

GECSEV. A kerületi szervezethez. Én szervezek minden rendezvényt, de magával még nem találkoztam.

ÚSZÓMESTER. Úszómester vagyok. A medencénél.

GECSEV. Igen? És mit dolgozik?

ÚSZÓMESTER. Életeket mentek. Ezenfelül itt fogjuk oktatni az ifjú úszókat. Ez a legújabb felhívás. A tömegsport az alapja nagy eredményeinknek.

GECSEV. És a tömegszervezetek, ne feledkezzen meg a tömegszervezetekről.

ÚSZÓMESTER (*előveszi a nyilvántartó könyvet*). Ezt meg írja alá.

GECSEV. Mi ez?

ÚSZÓMESTER. Igazolás arról, hogy megmentettem.

GECSEV. Kell fizetni?

ÚSZÓMESTER. Nem. A mentés nálunk díjtalan.

GECSEV. Akkor aláírom. (*Ír*) Szóval ez a mi kerületi szervezetünk medencéje? (*A római fürdőt nézi*)

ÚSZÓMESTER. Pompilianus császár medencéje.

GECSEV. Elmúlt már az az idő, amikor a császároknak fürdőjük volt. Manapság már nincs fürdőjük. Most ez a mi kerületi szervezetünk fürdője. (*Lemegy a medencébe, és szeretettel veszi szemügyre*) Szép. És azt mondja, hogy az egyetlen a világon?

ÚSZÓMESTER. Nincs még egy ilyen.

GECSEV. Szóval más kerületi szervezetnek nem lehet ilyen fürdője?

ÚSZÓMESTER. Nem lehet.

GECSEV. Biztos ebben?

ÚSZÓMESTER. Így mondta a docens.

GECSEV. Akkor biztosan megnyerjük a versenyt. Most már biztosan megnyerjük.

Csak gyűjtsék az üres üvegeket – mi feltártuk a világ egyetlen római fürdőjét.

Melyik kerületi szervezet dicsekedhet ilyen sikerrel?

ÚSZÓMESTER. Egyik sem.

GECSEV. Bizony egyik sem. Sem a negyvenharmadik, sem a százhetedik... sem...

Csak ezek a matrónák itt... ne meztelenkednének...

ÚSZÓMESTER. Akkor ez volt a szokás. Meztelenül fürödtek. Ilyen volt a kor.

GECSEV. Igen, igen, a kor, pontosan ezt fogom mondani a bizottságnak – más

volt a kor, egészen más, a kor a hibás. Az úszókról szintén szólok – a kerületi

szervezet ezer és ezer fiatal fog itt oktatni, most ez a felhívás!...

ÚSZÓMESTER. Hogyan oktathatná őket a kerületi szervezet?

GECSEV. De hiszen maga mondta, hogy ezer és ezer fiatal fog itt oktatni. Nem az

a lényeg, hogy ki fogja oktatni. Most az a fontos, hogy megnyerjük a versenyt.

Hogy a bizottság lássa, eléget teszünk a felhívásnak. Igen, ezer és ezer ifjú úszó

Pomp... Pomp... hogy is mondta?

ÚSZÓMESTER. Pompilianus. A pompáról jut eszembe.

GECSEV. Igen, igen, a pompáról. Most már egészen biztosan megnyerjük a

versenyt. És tudja-e, úszómester elvtárs, hogy akkor díjat is kapunk? És tudja, mi

az első díj?

ÚSZÓMESTER. Honnan tudnám?

GECSEV. Kirándulás a Szovjetunióba!

ÚSZÓMESTER. Nem rossz.

GECSEV. A varrógépek ott feleannyiba kerülnek.

ÚSZÓMESTER. És hogy hozza át a vámon?

GECSEV. Az aktivistákat nem vámolják. Mi társadalmi munkát végzünk.

Szerintem ez helyes is.

ÚSZÓMESTER. Na, na, kerüljön csak egyszer is a vámosok kezébe, majd aztán beszéljen.

GECSEV. Ez helytelen lenne. Nagyobb bizalommal kell lenniök a tömegszervezetekkel szemben. A tömegszervezetek ...

Nem fejezi be, mert ebben a pillanatban belép Ivan Antonov és Marta. Az aktivista szeme megakad Martán.

MARTA. Jó napot.

GECSEV *(szinte száját nyalva nézi)*. Jó napot, jó napot.

IVAN ANTONOV. Ne haragudj, hogy ilyen nagy felfordulás van...

MARTA *(gúnyosan)*. Nem a felfordulás nagy itt, hanem a feltűrés.

IVAN ANTONOV. A docens stílusa.

MARTA *(szemrehányóan)*. Ugye, megegyeztünk?!

IVAN ANTONOV. Ne haragudj. *(Az úszómesterhez)* Ki ez az elvtárs?

ÚSZÓMESTER. Éppen most mentettem meg. A kerületi szervezettől.

GECSEV. Aktivista! A kerületi szervezet aktivistája vagyok.

IVAN ANTONOV. Örvendek.

GECSEV. És az elvtársnő? Ő szintén a mi kerületi szervezetünkhöz tartozik?

IVAN ANTONOV. Nem. Másik kerületi szervezethez tartozik.

GECSEV. Vele lehetne dolgozni – ez az első pillantásra is látszik. *(Mohón nézi a lányt)* Na, én megyek. Látom, dolguk van. *(Hol Martára, hol a medencére néz, majd Ivan Antonovra)* Viszontlátásra.

IVAN ANTONOV. Viszontlátásra. *(Az úszómesterhez)* Barátod?

ÚSZÓMESTER. Alig tudtam kihúzni az örvényből. Valamiféle versenyről beszélt.

IVAN ANTONOV. Aha. És semmit sem kér?

ÚSZÓMESTER. Nem.

IVAN ANTONOV. Különös. Ez egyenesen aggaszt engem – idejön, és nem kér semmit.

MARTA (*halkan*). Ki az ott az állványon?

IVAN ANTONOV. Úszómester. A medencénél. A sportszövetségtől.

MARTA. És mire vigyáz itt?

IVAN ANTONOV. Énrám. Már megmentett vagy ötvenszer.

MARTA. Komolyan mondd ezt?

IVAN ANTONOV. Kinevezték, és nem talál más áldozatot.

MARTA. Uram isten – úszómester!...

IVAN ANTONOV. Nem rossz fiú.

MARTA. Megyek, és megkeresem azt a könyvet. (*A bútorok között szétszórt könyvek felé indul*)

ÚSZÓMESTER. Antonov elvtárs!

IVAN ANTONOV. Jövök rögtön én is, csak megkeresem a könyvszekrény kulcsát. (*A könyvszekrényhez megy*)

ÚSZÓMESTER. Antonov elvtárs, egy pillanatra!

IVAN ANTONOV. Igen.

ÚSZÓMESTER. Egy aranyórát kell ajándékoznia nekem. Lehet zsebóra is.

IVAN ANTONOV (*tréfának véli*). Miért? Talán születésnapod van?

ÚSZÓMESTER (*komolyan*). Ez kötelessége. Megmentettem az életét.

IVAN ANTONOV. Mikor? Tréfálsz?

ÚSZÓMESTER. Sokszor. A főnökeimnek is azt mondtam, hogy hálából aranyórát ajándékozott nekem. És most látni szeretném.

IVAN ANTONOV. Ide figyelj! Elég a tréfából! Dolgom van.

MARTA (*a bútorok közül*). Szörnyű felfordulás, semmit nem lehet megtalálni.

IVAN ANTONOV. Pedig ott van, ott van, na, mindjárt jövök... (*Indulni készül*)

ÚSZÓMESTER (*megfogja és visszatartja*). Aláírta, hogy megmentettem. (*A nyilvántartó könyvet lengeti*)

IVAN ANTONOV (*döbbenten*). De hiszen ezt csak a te érdekedben és a te élvezetedre tettem!

ÚSZÓMESTER. Szép kis élvezet – fuldokló: embert megmenteni.

IVAN ANTONOV. Elmegyek a főnökeidhez...

ÚSZÓMESTER. Ez a maga aláírása itt? (*A nyilvántartó könyvet mutatja*) A magáé. Hivatalos iraton? Hivataloson. Tudja, hogy milyen büntetés jár okirathamisításért? Börtön. Ezzel az aláírással maga az államot vezette félre és nem is egyszer.

IVAN ANTONOV. De hiszen ez csak játék volt.

ÚSZÓMESTER. Szép kis játék. Rács mögé kerülhet miatta.

IVAN ANTONOV. De nekem nincs aranyóráim.

ÚSZÓMESTER. Dehogy nincs – ott van, ni, a zsebében.

IVAN ANTONOV. De ez emlék az apámtól!...

ÚSZÓMESTER. Ha annyira ragaszkodik hozzá – mehet a börtönbe.

IVAN ANTONOV. Azt hiszem, ez lenne a legjobb. Úgyszincs hol laknom.

ÚSZÓMESTER. És mit szól ehhez ő?

IVAN ANTONOV. Kicsoda?

ÚSZÓMESTER (*a leányra mutat*). Marta. A docens menyasszonya. Amíg maga a rács mögött lesz, a docens ismét visszahódítja. Nála nincs üresjárat.

IVAN ANTONOV. Igen... Nála nincs üresjárat.

ÚSZÓMESTER. A nők sokat adnak a hírnévre, a tekintélyre. Maga pedig, úgy látom, ragaszkodik Martához.

Az úszómester Ivan Antonov elé tartja a kezét. Ivan Antonov gondolataiba merülve

áll. Előveszi aranyóráját zsebéből, és szótlanul odaadja az úszómesternek. Az úszómester füléhez tartja.

ÚSZÓMESTER. Működik, megy. (*Eltávolodik, közben fürdőköpenye csuklyáját a fejére teszi*)

Ivan Antonov a történetek hatása alatt leverten, szinte szetörten, fejét lehajtva, lassan elindul a római fürdő mellett. Egyszer még az úszómester után néz, majd ismét lehajtja fejét. Az úszómester kimegy. Ivan Antonov elgondolkodva folytatja útját a hall belső faláig, ahol Marta majdnem eltalálja egy könyvvel. Antonov ügyesen elkapja a könyvet, de Marta újabb és újabb könyvet dob felé.

MARTA (*vidáman*). Ez lenne az?... Ez?... Ez?...

IVAN ANTONOV. Nem. Az se. Ez se... Hagyd abba már, még agyoncsapsz!... (*Ő is nevet*)

Már tucatnyi könyv van Ivan Antonov kezében, melyeket Marta dobott hozzá. Marta újabb halom könyvet vesz fel, és Ivan Antonovhoz megy velük, és Antonov kezébe teszi azokat is... És átöleli. Megcsókolják egymást. Antonov keze könyvekkel van teli. Ebben a pillanatban a docens jelenik meg a konyhaajtóban.

DOCENS. Marta!...

Marta zavartan húzódik el Antonovtól, Ivan Antonov ledobja a könyveket a földre, és átöleli Martát.

DOCENS. Marta! A szemem láttára!...

IVAN ANTONOV. Ne nézz ide!

DOCENS. Maga engem ne tegezzen. Magával majd külön fogok elszámolni. Én idejében figyelmeztettem, hogy ne álljon az utamba.

IVAN ANTONOV. Emlékezem. Azt mondta, hogy eltapos. Azóta állandóan arra gondolok, hogy az ön dömperképességeit nem használják ki kellőképpen a népgazdaságban.

MARTA. Mit akarsz?

DOCENS. Hogy tehetted a szemem láttára... ezzel a...

MARTA. A választ hogy kívánod, szóban vagy írásban?

DOCENS. Marta!...

IVAN ANTONOV. Megyek, és megkeresem a könyvet. *(Eltávolodik)*

Abban a pillanatban, amikor a docens belépett, sőt egy pillanattal korábban, a hallba ismét visszatért az úszómester fürdőköpenyben, csuklyával a fején, felment az állványra, s amikor elővette távcsövét, akkor lépett be a docens. Az úszómester most távcsövén keresztül figyeli a docens és Marta közötti jelenetet. Ivan Antonov hasra feküdt a bútorok között, és keresi a könyvet, amelyért Martával idejöttek.

MARTA. Akarsz még valamit? Kíváncsi vagy még valamire? Akarsz még valamit tisztázni?...

DOCENS *(tompán)*. Azt hittem, hogy legalább egy kicsit szeretsz.

MARTA. Igen?

DOCENS. Magamba zártalak, ide a...

MARTA. A fürdőt zártad te magadba.

DOCENS. Téged!...

MARTA. Nem elég nagy a te szíved ahhoz, hogy ketten is elférjünk benne.

DOCENS *(némi töprengés után)*. Akarod, hogy mindent itt hagyjak?

MARTA (*ránéz*). Igen.

DOCENS. Lemondok a fürdőről, a disszertációról, mindenről!!!...

MARTA. Igen. Akkor majd hiszek neked.

Ivan Antonov megfordul, és feszülten figyel. A docens lázasan töpreng, egy pillanat alatt mindent átgondol.

DOCENS. Vajon megéri?

MARTA. Persze, hogy nem. Hogy mindenről lemondj egy asszonyért – ez csak a filmekben van.

DOCENS. Marta, légy okos. A fürdőtől nemcsak az én jövőm függ, hanem a tiéd is. A disszertáció, amit a római fürdőről írok, sokkal nagyobb boldogságot nyújt neked, mint amit ez a közönséges, faragatlan alak, aki most itt csúszik-mászik a bútorok között. Miért mondanék le a fürdőről? Hiszen modern fölfogású emberek vagyunk, össze lehet a kettőt egyeztetni...

MARTA. Hát ne mondj le róla. Menj csak, és áss tovább. Nem azért jöttem ide, hogy tönkretegyem a karrieredet, Ivan Antonovval jöttem.

DOCENS. Ivan Antonovval! Hallgasd csak meg, még a neve is milyen rosszul hangzik – Ivan Antonov. (*Megvetéssel mondja*) Nyárspolgár, bezárkózik a csigaházába, és csak egyet hajtogat – adjatok lakást, adjatok lakást. Egyetlen gondolata sincs a művészetről, a tudományról, valami felemelő, szellemi dologról – ő csak lakást akar, lakást... Csak éldegél, vegetál, ez a pontos kifejezés.

IVAN ANTONOV. Ha jól hallottam, ásni küldték.

DOCENS. Vele te is csak vegetálni fogsz.

MARTA. Értem ne fájjon a fejed. Kissé későn jutott az eszedbe.

DOCENS. Azt hiszed, hogy ő nyújthat neked valamit is?... Ő csak töpreng, latolgat, tétovázik, de sohasem cselekszik. Még lakások sem lesz. Ezt a házat

már nem kapja vissza, az már biztos, az ásatással nem állok le... Fogadni mernék, hogy még pénze sincs...

MARTA. Nincs.

IVAN ANTONOV. Nincs.

DOCENS. Marta, te teljesen elásod magad. Minden pozíciódat elveszted a társadalomban. Egy docens feleségként pedig...

Ivan Antonov megleli a könyvet, amit keresett.

IVAN ANTONOV. Itt van, ni. Megtaláltam.

MARTA (*odaszalad hozzá*). Nagyszerű. (*Megcsókolja*)

DOCENS. Szóval közben ti rendszeresen találkoztatok...

Ügyet sem vetnek a docensre, a könyvet lapozzák, valamit beszélnek... Megszólal az úszómester, aki eddig fejére húzott csuklyával és szeméhez tartott távcsővel szótlanult ült.

CEKOV (*az úszómester fürdőköpenyéhez hasonló köpenyben*). Antonov!

Antonov!...

MARTA. Jé! Ez meg ki?

CEKOV (*letűri a csuklyát*). Szabad egy pillanatra? (*Leugrik az állványról, és Ivan Antonovhoz és Martához siet*)

IVAN ANTONOV. Nem. Nem érek rá.

CEKOV. Antonov, élete legnagyobb lehetőségét mulasztja el.

IVAN ANTONOV. Szóval eztán már semmiért sem kell aggódnom.

CEKOV. Félmillióról van szó, emberke, térjen észre!... Annyi nője lehet majd, amennyit csak akar... Autója és mindene... Ne szalassza el egy nőért...

IVAN ANTONOV. Hagyjuk ezt a kérdést. *(Elindul a medence mellett)*

CEKOV *(leugrik a medencébe, megfogja Antonov nadrágszárát)*. Antonov!!!

IVAN ANTONOV. Nem látja, hogy dolgom van? Hagyjon már békén!

CEKOV *(körülnéz)*. Sürget az idő. Itt a kedvező pillanat. Ha nem él vele most – minden kárba vész. Egy hét múlva az én emberemet áthelyezik az „Interkommersz”-ből. Nélküle aztán már nem vihetjük ki.

IVAN ANTONOV *(menekül Cekov elől)*. Nem hagyják, hogy az ember megcsókolja a menyasszonyát. *(Cekov eltűnik az egyik gödörben, és egy másikban bukkan fel, amely előtt Ivan Antonov és Marta áll)*

DOCENS. Ráfázol te még erre a menyasszonyra.

CEKOV *(kidugja fejét a gödörből)*. Magunkkal visszük őt is, csak ne húzza már az időt.

MARTA. De hát ki ez az ember?

CEKOV. Antonov, az idő valuta!

ÚSZÓMESTER *(belép, és meglátja Cekovot a gödörben)*. Fuldoklik? *(Cekov lebújt)* Elmerült!... *(A gödörhöz ugrik)* Még kirúgnak miatta! *(A docens mellett elhaladva)*

Az úszómester Cekov után ered. Hol az egyik, hol a másik gödörből bukkanak föl.

DOCENS. Szóval elveszi másnak a menyasszonyát?

IVAN ANTONOV. Ha elvehetjük – elveszük.

MARTA. Ne törődj vele, hiszen megegyeztünk. *(A docenshez)* Te meg ne feledd el, hogy vár a vécé – menj és áss!

DOCENS. Közönséges ringyó vagy...

IVAN ANTONOV *(zakóját ledobva)*. Még most se törődjek vele?...

A docens is kigombolja zakóját, de aztán rájön, hogy semmi értelme az egésznek. Ivan Antonov és Marta elindul, de az egyik közeli gödörből váratlanul felugrik Diamandiev, az ingatlanközvetítő.

DIAMANDIEV. Jó napot! A meghatalmazásért jöttem.

IVAN ANTONOV. Miféle meghatalmazásért?... Ja, igen, tudom már.

DIAMANDIEV. Kliensem ragaszkodik hozzá. Felemelte az összeget. Nem akarok itt, mindenki előtt beszélni, de annyit mondhatok, hogy hatalmas összeg. Az elvtársnő kicsoda?

IVAN ANTONOV. A menyasszonyom.

DIAMANDIEV. Szép asszony. Szóval beszélhetek előtte?

IVAN ANTONOV. Mint előttem.

A közeli gödörből e szavakra Cekov dugja fel a fejét, és hallgatózik. Az úszómester, aki üldözi, sípol, és Cekov továbbrohan, egy másik gödörben rejtőzik el. Az úszómester utánaugrik, és ő is eltűnik.

DIAMANDIEV. Mi a csodát csinálnak ezek itt?

IVAN ANTONOV. A természet gyermekei – futkároznak.

DIAMANDIEV. Ügyvédek már találtam. Mindhárom öreg róka. Egy manővert kell végrehajtanunk – örökbe kell fogadnia a kliensemét.

IVAN ANTONOV. Kit fogadjak örökbe?!

DIAMANDIEV. A kliensemét.

IVAN ANTONOV. Hát hány éves a kliense?

DIAMANDIEV. Ötvenkettő, de ennek nincs jelentősége.

MARTA. Szép kis fiad lenne.

IVAN ANTONOV. De hiszen csak gyerekeket lehet...

DIAMANDIEV. Ez az én dolgom. Örökbe fogadtam én már nyolcvanéves aggastyánokat is.

IVAN ANTONOV. Á, nem...

DIAMANDIEV. Ne zavartassa magát, ez csak jogi formula. A legártatlanabbak közül. Különben nem adhatnánk el a házat éppen neki. Itt vannak ezek az űrlapok, csak ki kell tölteni, essünk túl rajta...

IVAN ANTONOV. Á, nem! Erre nem vagyok hajlandó!...

Elindul Martával, Diamandiev nyomukba szegődik, táskájából előveszi a meghatalmazást. Cekov és az úszómester körülöttük kergetőzik, Ivan Antonov nem tudja, merre induljon, ide-oda toporognak Martával. Az úszómester utoléri Cekovot, aki éppen az állványra igyekszik felmászni... Ekkor Gecsev hangja hallatszik.

GECSEV. Tessék, csak tessék, elvtársak, parancsoljanak! Erre, erre...

A hallba Gecsev lép be három jól öltözött férfi társaságában, mindhárójuk kezében táska. Ez a bizottság.

GECSEV. Itt van, ni, elvtársak, óvatosan, mert körülötte gödrök vannak.

A bizottság körülnéz, és felsorakozik a medence előtt.

GECSEV. Íme, ez kerületi szervezetünk legnagyobb sikere. *(Ebben a pillanatban lép be a konyha felől a docens és meglepődve áll meg)* Tervszerű, szisztematikus munkával és szervezetünk minden egyes tagjának bevonásával feltártuk a Pompilianus császár korabeli, a világon egyedülálló római fürdőt. Ezt a maga

nemében egyedülálló műemléket a tévé is bemutatta. Ez a fürdő a mi kerületi szervezetünk területén található, és sehol másutt, egyetlen szervezet sem rendelkezik római fürdővel. Itt ezen a helyen, amely a maga nemében páratlan, itt rendezzük majd értekezleteinket és konferenciáinkat. Itt gyűjtjük majd a hulladékot a MÉH-nek. Itt találkozunk majd a munka hőseivel. Hetenként egyszer itt ül össze a népbíróság. Talán biliárdasztalt is állítunk itt fel. Itt ebben a medencében ezer és ezer fiatal tanítunk majd meg úszni – most ez a felhívás. A montreali olimpiáról tíz aranyérmes kell hazahoznunk úszásból, utolsó ülésünkön úgy határoztunk, hogy ebből nyolcat a mi kerületi szervezetünk úszói szereznek meg.

Ivan Antonov és Marta a medence szélén áll. Mögöttük áll a docens. Előttük Diamandiev, táskával a kezében. A lépcsőkön az úszómester áll dermedten. Az állvány tetején pedig Cekov, komor arccal néz le.

GECSEV. Ez pedig itt Antonov elvtárs, ő itt él a római fürdő közvetlen közelségében. Jó tagtársunk, a legpontosabban fizeti a tagdíjat, minden rendezvényünkben a vezetőség jobbkeze. *(A bizottság ugyanúgy szemügyre veszi Ivan Antonovot, mint ahogy korábban a római fürdőt)* Megnyerte a hulladékpapír-gyűjtő versenyt. *(Martára mutat)* Ivan Antonov elvtársnője, nemrég került át a mi kerületi szervezetünkbe. *(A docensre mutat)* A római fürdő vízszelölője! Társadalmi munkában dolgozik!... *(A docens felháborodásában leül. Diamandievre mutat)* Segédmunkás, órabérben dolgozik. *(Az úszómesterre mutat)* Aktív közéleti személyiség, a tömegsport felelőse a kerületi szervezetben, ezer és ezer fiatal úszót oktat, az utánpótlás az ő kezében van. *(Cekovra mutat)* A kerületi szervezet lelke! Tudatos szervezeti életet él, ő írja a jelszavakat és a falújságot. És minden egyéb dekorációt ő készít. *(Cekov zavartan vigyorog)*

A bizottság – Gecsevel az élen – kimegy. Távozásuk után egy pillanatig csend uralkodik, majd váratlanul mindenki Ivan Antonovra veti magát.

DOCENS. Biliárdasztalt a római medencébe! Antonov, ezért még felelni fog!

CEKOV. Miféle népbíróság? És miért népbíróság? Mi köze ehhez a bíróságnak? Antonov, maga megígérte...

Antonov a nagy kiabálás alatt visszahúzódik a római medencébe.

IVAN ANTONOV. Semmit sem ígértem.

DIAMANDIEV. Itt konferencia? És miféle hulladékpapír? Milyen jogi alapon? Milyen jogi alapon, kérdem én?!

IVAN ANTONOV. Nem tudom.

ÚSZÓMESTER. Miféle utánpótlás?! Ez örütség – ezer és ezer ifjú úszó! De hiszen itt egy csepp víz sincs!...

CEKOV. Nekem kiadásaim vannak, erkölcsi veszteségeim. Vagy menjünk, vagy... menjünk!...

DIAMANDIEV (*lemegy a medencébe Ivan Antonov után*). Nem megy sehova! A kliensem vár. A három ügyvéd is vár. Antonov apa lesz – örökbe kell fogadnia a kliensemét.

CEKOV. Nekem erkölcsi veszteségeim vannak, engem a kerületi szervezet lelkének neveztek, ezt nem hagyom ennyiben!...

DOCENS. Ez barbárság! Ezt a hulladékpapírt guberáló alakot végre a maga helyére kell tennünk!...

Körülfogják Ivan Antonovot a medencében, feje fölé hajolnak és kiabálnak.

DIAMANDIEV. Add ide a meghatalmazást! A gyerek vár!

DOCENS. Én fedeztem fel a római fürdőt!

ÚSZÓMESTER. Itt a kinevezésem a zsebemben! (*A zsebére üt*)

CEKOV. Áthelyezik az emberemet az „Interkommersz”-ből! Most vagy soha!

DIAMANDIEV. Apa lesz! Örökbe kell fogadnia!

ÚSZÓMESTER. Lenézi az úszómestereket!

DOCENS. Adja vissza a menyasszonyomat!

CEKOV. Vigyük ki őt is!

Ivan Antonov csak nézi őket, aztán felordít: „Elég!” Felkapja a csákányt a medencéből, és a feje fölé emeli. Mindenki megdermed. Csend. Aztán kiáltások hallatszanak.

MIND. Ne-e-e-e!...

CEKOV. Gondolj a kultúrára!

DOCENS. Az emberiségre!

ÚSZÓMESTER. A sportra!

DIAMANDIEV. A fiadra!

GECSEV (*ebben a pillanatban nyit be*). A kerületi szervezetre!

SÜKETNÉMA (*Gecsevvel együtt jött be*). A süketnémákra!

Ivan Antonov ismét végigméri őket, majd Martára néz, és újra felemeli a feje fölé a csákányt. Ekkor mindenki leugrik a medencébe, és testükkel eltakarják azt. Ivan Antonov feje fölé emelt csákánnyal áll egy pillanatig. Aztán leengedi a csákányt, gúnyos mozdulattal átnyújtva a docensnek, felmegy a lépcsőkön, leveszi a falról az órát, visszaindul az órával. Áthalad a medencére fektetett deszkán. Marta kivételével mindenki a medencében van. Antonov Diamandievre mosolyog, és a

kezével mutatja: „Aláírom?” Továbbmegy, úszó mozdulatokat tesz, majd Gecsev mozdulatait utánozza, aztán karon fogja Martát, és elindulnak. Kimennek, mindenkit a medencében hagynak. Keresztülmennek a színpadon. Váratlanul megszólal a taxitelefon.

TAXITELEFON. Antonov! Antonov!

IVAN ANTONOV. Egy pillanat, Marta! *(A taxitelefonhoz)* Nos?

TAXITELEFON. Hogyhogy gyalog? Nézd csak, mennyi szabad kocsik van.

IVAN ANTONOV. Igen? De mi már meg is érkeztünk.

TAXITELEFON. Hová?

IVAN ANTONOV *(a nézőkre néz)*. Ide, ni, az emberekhez.

TAXITELEFON. Hová? Hová?

IVAN ANTONOV. Ide az emberekhez.

Ivan Antonov és Marta lemegy a lépcsőkön a színpadról a közönséghez, és ott meghajol.

Függöny